

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	3
1. Podstawy prawne i programowe	4
1.1 Zgodność z prawem wspólnotowym	5
I. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA.....	6
2. Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza Gminy Biały Bór.....	6
2.1 Charakterystyka Gminy Biały Bór	6
2.2 Demografia.....	7
2.3 Gospodarka.....	10
2.4 Lokalny rynek pracy / bezrobocie	11
2.5 Służba zdrowia.....	13
2.6 Oświata.....	14
2.7 Działalność kulturalna.....	15
2.8 Sport i rekreacja.....	16
2.9 Bezpieczeństwo publiczne.....	17
2.10 Organizacje pozarządowe.....	18
2.11 Pomoc społeczna.....	19
2.11.1 Klub Seniora	24
2.11.2 Zespół Interdyscyplinarny	24
3. Diagnoza sytuacji społecznej	25
3.1 Ubóstwo	25
3.2 Bezrobocie wśród osób korzystających z pomocy społecznej.....	26
3.3 Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	27
3.5 Długotrwała choroba	31
3.6 Osoby starsze.....	32
3.7 Kwestia dziecka	33
3.8 Mieszkalnictwo.....	36
3.9 Inne dysfunkcje w rodzinach klientów pomocy społecznej	37
3.9.1 Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	37
3.9.2 Uzależnienie od alkoholu	37
3.9.3 Narkomania.....	39
3.9.4 Przemoc w rodzinie	39
3.9.5 Bezdomność.....	42
3.10 Podsumowanie.....	42
4. Problemy i oczekiwania społeczne na podstawie ankiety.....	43

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

5. Analiza SWOT w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.....	44
II. CZĘŚĆ PROGRAMOWA.....	45
6. Realizacja strategii.....	45
6.1 Misja i wizja Gminy Biały Bór	45
6.2 Prognoza zmian w zakresie objętym strategią	46
6.3 Cele strategiczne oraz kierunki niezbędnych działań	48
III. CZĘŚĆ WDROŻENIOWA.....	53
7. Ramy finansowe strategii.....	53
8. Zarządzanie realizacją strategii.....	54
8.1 Wdrażanie strategii	54
8.2 Monitoring i ewaluacja	55
8.3 Zmiany w strategii	55
9. Załączniki.....	56
10. Spis tabel i wykresów.....	64
10.1 Tabele.....	64
10.2 Wykresy.....	65

WSTĘP

Podstawą prawną opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027 jest ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019r., poz. 1507 z późn. zm.). Art. 17 ust. 1 pkt 1 tejże ustawy jednoznacznie wskazuje, iż do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy m.in.: „opracowanie i realizacja gminnej Strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Ponadto art. 16b ust. 2 w/w ustawy wskazuje elementy, jakie powinna zawierać strategia, tj.

- diagnozę sytuacji społecznej,
- prognozę zmian w zakresie objętym strategią,
- cele strategiczne projektowanych zmian,
- kierunki niezbędnych działań,
- sposób realizacji Strategii oraz jej ramy finansowe,
- wskaźniki realizacji działań.

Strategia pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Wyznacza cele strategiczne, operacyjne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować skutki negatywnych zjawisk występujących na obszarze miasta. Dokument stanowi podstawę do realizacji działań rozwojowych w obszarze pomocy społecznej, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym oraz doprowadzić do ich integracji z lokalną wspólnotą. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór jest wieloletnim, strategicznym dokumentem dziedzinowym stanowiącym materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów z zakresu pomocy społecznej.

Strategia ma charakter otwarty, co oznacza, że zawarte w niej zapisy mogą podlegać modyfikacjom w zależności od zmiany sytuacji społecznej czy pojawiających się nowych wyzwań i potrzeb w zakresie pomocy społecznej.

Prezentowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych składa się z trzech zasadniczych części, tj. diagnostycznej, programowej oraz wdrożeniowej. Część diagnostyczna zawiera analizę sytuacji społecznej Gminy wraz z rozpoznaniem negatywnych zjawisk występujących na terenie. Część ta została oparta na analizie źródeł zastanych, ankiet wskazujących główne problemy lokalnej społeczności oraz identyfikacji mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń (SWOT). Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej Gminy na najbliższe lata. Są one ujęte w formie celów strategicznych, celów operacyjnych oraz niezbędnych kierunków działań. Kwestie finansowe oraz instytucjonalne związane z realizacją założeń strategicznych zostały przedstawione w części wdrożeniowej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór, dotyczy kluczowych kwestii: niezaspokojonych potrzeb i kierunki działań podejmowane w celu przeciwdziałania

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

zjawiskom społecznie niepożądanym czy negatywnym.

Strategia jest dokumentem określającym działania w sferze polityki społecznej na lata 2021 – 2027. Podjęte działania mają prowadzić do wsparcia grup tego wymagających oraz prowadzić do ich integracji ze społeczeństwem.

Celem podejmowanych działań ujętych w strategii ma być łagodzenie skutków trudnej sytuacji, w jakiej znalazły się osoby i rodziny zamieszkujące na terenie gminy Biały Bór, ale również usuwanie przyczyn zaistniałych sytuacji oraz zapobieganie ich powstawaniu.

Działania, które będą podejmowane w dążeniu do zabezpieczenia potrzeb i rozwiązywania problemów mieszkańców powinny być realizowane poprzez:

- profilaktykę, czyli zapobieganie powstawania niekorzystnych zjawisk,
- zapewnienie wsparcia osobom potrzebującym,
- programy mające na celu zminimalizowanie problemów społecznych.

1. Podstawy prawne i programowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór jest zgodna z założeniami polityki państwa, a także ustaw kompetencyjnych nakładających na administrację rządową i samorządową określone obowiązki. Działania zawarte w Strategii oparte są na postanowieniach innych krajowych aktów prawnych, a w szczególności:

- Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2019 poz. 1507 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2019 poz. 688 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 poz. 176 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 poz. 2277 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 poz. 852 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2019 poz. 1482 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 poz. 426 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2020 poz. 111 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 poz. 218 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 poz. 1111 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2020 poz. 808 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. 2019 poz. 2365 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2019 poz. 2133 z późn. zm.);

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

- Ustawy z dnia 04 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2017 poz. 2092 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 05 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2019 poz. 1390 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 poz. 685 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1373 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 poz. 2407 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U z 2019 poz. 473 z późn. zm.).

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021 - 2027 obejmuje również krajowe i regionalne dokumenty strategiczne, m.in.:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności,
- Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju 2020 (z perspektywą do 2030)
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030,
- Strategia na rzecz Osób Niepełnosprawnych 2019–2030
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020,
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej w latach 2014-2020.
- Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030
- Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych 2016-2023
- Strategia Rozwoju Gminy Biały Bór na lata 2015 – 2025

1.1 Zgodność z prawem wspólnotowym

Prawo wspólnotowe (*acquis communautaire*) nie ingeruje w systemowe rozwiązania w zakresie pomocy społecznej obowiązujące w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Funkcjonuje jednak polityka społeczna Unii koordynująca narodowe polityki społeczne w zakresie koniecznym z punktu widzenia funkcjonowania wspólnoty.

1.2 Zgodność ze strategiami europejskimi

Jednym z wiodących celów Unii Europejskiej jest wyrównywanie poziomu rozwoju krajów i regionów. Polska uczestniczy w polityce społeczno-gospodarczej Unii Europejskiej, co oznacza między innymi korzystanie z funduszy unijnych. W obszarze polityki społecznej jest to Europejski Fundusz Społeczny (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady 7 Nr 1304/2013), który jest głównym instrumentem wspierającym m.in. krajowe polityki społeczne.

Strategia jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim i gminnym. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją oraz wykluczeniem społecznym.

I. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

2. Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza Gminy Biały Bór

2.1 Charakterystyka Gminy Biały Bór

Gmina Biały Bór jest Gminą miejsko-wiejską, położoną na terenie powiatu szczecineckiego, w południowej części województwa zachodniopomorskiego. Gmina graniczy z gminami: Szczecinek, Bobolice, Polanów, Miastko, Koczała i Rzeczenica. Gmina i Miasto Biały Bór zajmuje obszar 26.691 ha.

Pod względem wielkości znajduje się na 3 miejscu wśród 6 gmin powiatu szczecineckiego. Biały Bór położony jest na przecięciu dwóch głównych tras krajowych, Warszawa - Środkowe Wybrzeże oraz Poznań – Ustka.

Siedzibą władz samorządowych jest miasto Biały Bór, położone w odległości drogowej około 189 km do stolicy województwa Szczecina, 29 km do siedziby powiatu Szczecinka oraz w odległości 60 km do Koszalina i 76 km do Słupska – głównych miast Pomorza Zachodniego, 108 km do granicy morskiej - do Kołobrzegu i 200 km do granicy zachodniej.

Gmina Biały Bór, jako jednostka administracyjna województwa zachodniopomorskiego, gospodarczo i finansowo jest wspomagana przez samorząd województwa zachodniopomorskiego, samorząd powiatu szczecineckiego, oraz Wojewodę Zachodniopomorskiego .

Biały Bór położony jest na przecięciu dwóch głównych tras krajowych: Warszawa – Środkowe Wybrzeże oraz Poznań – Ustka.

Przez Gminę przebiega linia kolejowa w kierunku Szczecinek – Słupsk i dalej na przedłużeniach tych linii we wszystkich kierunkach tras krajowych i międzynarodowych. Dogodne położenie geograficzne oraz stosunkowo niewielkie odległości od granicy morskiej i zachodniej sprzyjają kontaktom gospodarczym i turystycznym.

Gmina ma korzystne warunki klimatyczne i krajobrazowe. 49% ogółu powierzchni stanowią lasy. Przez miasto przebiegają dwa szlaki turystyczne, które przechodzą przez tereny o urozmaiconej rzeźbie z licznymi jeziorami i kompleksami leśnymi. W okolicach Białego Boru znajdują się jeziora: Bielsko, Cieszęcino oraz Łobez, wzdłuż których rozciąga się park krajobrazowy.

Obszar Gminy jest bardzo atrakcyjny i urozmaicony, sprzyja uprawianiu różnych form turystyki aktywnej: pieszej, rowerowej, konnej i wodnej. Znaczącym dla rozwoju turystyki jest fakt, że obszar Gminy jest czysty ekologicznie, co związane jest z brakiem szczególnie uciążliwego przemysłu. Istnieją również warunki do rozwoju agroturystyki, która obecnie cieszy się szczególnym zainteresowaniem wśród turystów. Obsługę ruchu turystycznego zapewniają obiekty gastronomiczne i noclegowe, ośrodki wczasowe i punkty małej gastronomii oraz liczne kwatery prywatne.

W skład Gminy wchodzi 17 sołectw:

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

Wykaz sołectw
1. Biała,
2. Biały Dwór,
3. Bielica,
4. Biskupice,
5. Brzeźnica,
6. Drzonowo,
7. Dyminek,
8. Grabowo
9. Kaliska,
10. Kazimierz,
11. Kołtki,
12. Przybrda,
13. Sępolno Małe,
14. Sępolno Wielkie,
15. Stępień,
16. Świerszczewo,
17. Trzebiele

2.2 Demografia

Zasadniczy wpływ na kształt polityki społecznej, zarówno w całym województwie zachodniopomorskim, jak i w Gminie Biały Bór, będą miały procesy demograficzne, które uwidoczniły się i nasiliły w ostatnich latach. Do tych procesów zaliczamy:

- zmieniony model rodziny (małodzieństwo rodzin, samotne rodzicielstwo),
- przyrost naturalny,
- malejąca dzietność,
- migracje wewnętrzne i zagraniczne (duża mobilność).

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, na dzień 31.12.2019 r. na terenie Gminy zamieszkiwało 5 088 osób: 2 509 mężczyzn i 2 579 kobiet. Średnia gęstość zaludnienia w Gminie to 20 osób na 1 km². Tabela nr 1 przedstawia sytuację demograficzną Gminy Biały Bór w latach 2017 – 2019

Tabela 1. Sytuacja demograficzna Gminy Biały Bór w latach 2017-2019

Rok	2017	2018	2019
Liczba mieszkańców ogółem	5.303	5.136	5.088
Mężczyźni	2.647	2.537	2509
Kobiety	2.656	2.599	2579

Źródło: Dane statystyczne USC Urzędu Miejskiego w Białym Borze

Analiza danych demograficznych wskazuje tendencję spadkową liczby ludności w Gminie

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

Biały Bór. Z roku na rok liczba mieszkańców ulega zmniejszeniu, (od 2017r. liczba ludności zmniejszyła się o 215 osób), dotyczy to zarówno mężczyzn jak i kobiet. Analizując ludność gminy według płci należy stwierdzić, że od kilku lat występuje przewaga liczby kobiet nad liczbą mężczyzn.

Z kolei pod względem miejsca zamieszkania, więcej ludności Gminy zamieszkuje na terenie wiejskim. Na wsiach zamieszkuje więcej mężczyzn niż kobiet – tabela nr 2 .

Tabela 2. Sytuacja demograficzna wg płci w podziale miasto/wieś w latach 2017-2019

Rok	2017	2018	2019
Liczba mieszkańców ogółem	5.303	5.136	5088
Miasto ogółem	2.171	2.064	2031
• mężczyźni	1.033	974	956
• kobiety	1.138	1.090	1075
Wieś ogółem	3.132	3.072	3057
• mężczyźni	1.614	1.563	1553
• kobiety	1.518	1.509	1504

Źródło: Dane statystyczne USC Urzędu Miejskiego w Białym Borze

Strukturę wiekową mieszkańców Gminy charakteryzuje duża liczba osób będących w wieku produkcyjnym ponad 60%. Niewielką część populacji stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym, ok. 19% – tabela nr 3. Powyższe dane wskazują na małą ilość osób będących w wieku przedprodukcyjnym. W najbliższej przyszłości będzie następował wzrost osób w wieku poprodukcyjnym i zmniejszy się liczba osób w wieku produkcyjnym, przy ogólnej tendencji stopniowego zmniejszania się ilości mieszkańców.

Tabela 3. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Biały Bór w latach 2017-2019

Wiek mieszkańców	Liczba osób w 2017r.	Odsetek	Liczba osób w 2018r.	Odsetek	Liczba osób w 2019r.	Odsetek
Ogółem	5.303	100%	5.136	100%	5.088	100%
Wiek przedprodukcyjny	972	18,3%	972	18,9%	975	19,2%
Wiek produkcyjny	3.343	63,0%	3.255	63,4%	3.155	62,0%
Wiek poprodukcyjny	988	18,6%	909	17,7%	958	18,8%

Źródło: Dane statystyczne USC Urzędu Miejskiego w Białym Borze

W Gminie Biały Bór w latach 2017-2019 w demografii obserwuje się negatywny trend przyrostu naturalnego. W 2017r. bilans wynosi +16, natomiast w 2019r. kształtuje się na poziomie – 9, tabela nr 4.

Tabela 4. Przyrost naturalny w Gminie Biały Bór w latach 2017-2019

	2017r.	2018r.	2019r.
Urodzenia żywe	62	58	51
zgony	46	52	60
Przyrost naturalny	16	6	-9

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

Źródło: Dane statystyczne USC Urzędu Miejskiego w Białym Borze

W Gminie liczba osób urodzonych w latach w 2017-2019 ma tendencje spadkową. W 2017r. urodziło się 62 dzieci, 58 w 2018r. a 2019r. 51. Analizując strukturę urodzeń żywych pod względem płci w Gminie obserwuje się, że więcej rodzi się dzieci płci męskiej niż żeńskiej - tabela nr 5.

Tabela 5. Struktura urodzeń żywych wg płci w Gminie Biały Bór w latach 2017-2019

Urodzenia żywe	2017r.	2018r.	2019r.
chłopcy	34	32	29
dziewczęta	28	26	22

Źródło: Dane statystyczne USC Urzędu Miejskiego w Białym Borze

Kolejnym zjawiskiem, które ma ogromny wpływ na strukturę demograficzną mieszkańców są migracje. Najczęściej są to migracje w poszukiwaniu pracy poza miejscem zamieszkania, zarówno w kraju jak i za granicą. Ludzie osiedlają się na terenach, których perspektywy rozwojowe postrzegają z optymizmem, natomiast spontaniczna emigracja z danego terenu jest zawsze sygnałem zagrożenia zapaścią rozwojową. Projekty rozwojowe powinny hamować odpływ ludności i generować dodatnią migrację (imigrację). Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych w kraju coraz częściej jest ujemne – oznacza to, że więcej osób kraj opuszcza niż do niego przybywa. Niepokojącym zjawiskiem jest fakt, że zainteresowane wyjazdem są osoby dobrze wykształcone, młodzież i wykwalifikowani pracownicy.

Tabela 6. Migracje na terenie Gminy Biały Bór w latach 2017 - 2019

	Zameldowania ogółem	Wymeldowania ogółem	Saldo migracji
2017r.	68	75	-7
2018r.	52	79	-27
2019r.	59	70	-11

Źródło: Dane statystyczne USC Urzędu Miejskiego w Białym Borze

W Gminie Biały Bór w analizowanych latach obserwuje się, że liczba osób wyjeżdżających z Gminy jest większa niż liczba osób chcących osiedlić się na terenie Gminy. W badanym okresie saldo ogólnej migracji w Gminie Biały Bór utrzymuje się na ujemnym poziomie, tabela nr 6.

Bilans migracji w ruch wewnętrznym jest ujemny. Na poziomie dodatnim kształtuje się migracja zagraniczna. W 2017r. wynosi + 1, a w 2019r. +3, tabela nr 7.

Istotnym czynnikiem jest również ukryta migracja, którą tworzą osoby długotrwale przebywające za granicą, lecz wciąż zameldowane na terenie Gminy Biały Bór.

Tabela 7. Bilans migracji wewnętrznych i zagranicznych w Gminie Biały Bór w latach 2017-2019

	2017r.	2018r.	2019r.
Zameldowania w ruchu wewnętrznym	65	51	56
Wymeldowania w ruchu wewnętrznym	73	78	70
Saldo migracji wewnętrznych	-8	-27	-14
Zameldowania z zagranicy	3	1	3
Wymeldowania za granicę	2	1	0
Saldo migracji zagranicznych	1	0	3

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

Źródło: Dane statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego

Zarówno ujemny przyrost naturalny, jak i ujemne saldo migracji są zjawiskami bardzo niekorzystnymi dla gminy. Wyludnianie gminy w powiązaniu ze starzeniem się społeczeństwa gminy, będą miały bardzo negatywne skutki zarówno dla rozwoju ekonomicznego gminy – malejące wpływy podatkowe, jak i spowodują duże obciążenie budżetu gminy wydatkami na rzecz osób w wieku poprodukcyjnym.

W Gminie Biały Bór następuje starzenie się społeczeństwa i sukcesywnie zmniejsza się ilość jej mieszkańców.

2.3 Gospodarka

Na terenie miasta i gminy istnieją firmy świadczące usługi zarówno publiczne jak i komercyjne. Ponadto w gminie istnieje kilka, niewielkich zakładów produkcyjnych opartych na miejscowych surowcach, głównie wydobywczym.

Na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że na terenie Gminy rozwija się działalność gospodarcza. W 2017r. było zarejestrowanych 441 podmiotów gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON a w 2019r. działalności gospodarczych było 471 – tabela nr 8.

Tabela 8. Struktura działalności gospodarczych w Gminie Biały Bór w latach 2017-2019

Rodzaj działalności	Jednostka miary	Rok		
		2017	2018	2019
ogółem	jed.gosp.	441	439	471
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	jed.gosp.	38	40	38
przemysł i budownictwo	jed.gosp.	99	96	113
pozostała działalność	jed.gosp.	304	303	320

Źródło: Dane statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego

Z analizy danych dot. podmiotów gospodarczych nowo zarejestrowanych z okresu 2017-2019r. wynika, że liczba działalności gospodarczych wzrasta. W 2019r. bilans pomiędzy nowo powstałymi a zamkniętymi podmiotami gospodarczymi wynosi 30, jednostek nowo zarejestrowanych było 54, natomiast zamkniętych 24- tabela nr 9. Oznacza to, że Gmina Biały Bór posiada warunki sprzyjające do założenia i prowadzenia działalności gospodarczej ww. sektorach gospodarczych. Podmioty gospodarcze działające na terenie Gminy stanowią głównie mikro przedsiębiorstwa oraz firmy rodzinne.

Tabela 9. Rozwój działalności gospodarczych w Gminie Biały Bór w latach 2017-2019

Działalności gospodarcza	Rok		
	2017	2018	2019
Zarejestrowania ogółem	52	43	54
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	3	4	0
przemysł i budownictwo	17	16	24

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

pozostała działalność	32	23	30
Wyrejestrowania ogółem	33	44	24
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2	1	2
przemysł i budownictwo	15	19	9
pozostała działalność	16	24	13
Bilans	19	-1	30

Źródło: Dane statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego

2.4 Lokalny rynek pracy / bezrobocie

Funkcjonowanie lokalnego rynku pracy wpływa na poziom życia mieszkańców, a tym samym przekłada się na sytuację społeczną. Problemy na lokalnym rynku pracy implikują szereg niekorzystnych zjawisk w szeroko pojętej sferze społecznej i mogą przyczyniać się do rozwoju zjawisk niepożądanych, takich jak alkoholizm, narkomania czy też przemoc.

Bezrobocie jest dominującym problemem utrudniającym lub uniemożliwiającym prawidłowe funkcjonowanie osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Bezrobocie wywiera także piętno w codziennym funkcjonowaniu osób bezrobotnych.

Brak pracy powoduje obniżenie warunków życia ludności, zaś długotrwałe pozostawanie bez pracy dodatkowo zmniejsza szanse na znalezienie zatrudnienia oraz powoduje stałe obniżanie się standardu życia, a także rozszerzanie się obszaru patologii społecznej. Problem bezrobocia dotyczy nie tylko osoby nim dotkniętej, lecz także całej rodziny. Pojawia się również groźba przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego. Powoduje przede wszystkim pogorszenie standardu życia, a w związku z czym poczucia bezsilności, beznadziejności, niepewność prowadzących często do izolacji społecznej, problemów rodzinnych oraz zdrowotnych. Bezrobocie zwłaszcza to długotrwałe jest od wielu lat jednym z głównych czynników trudnej sytuacji życiowej a tym samym powodem korzystania osób / rodzin z pomocy społecznej.

Wskaźnik poziomu bezrobocia w Gminie Biały Bór jest jednym z najwyższych w układzie gminnym Powiatu Szczecineckiego – tabela nr 10. W analizowanych latach 2017 – 2019 stopa bezrobocia w Gminie znacznie przekracza średnią powiatową i jest wyższa od średniej wojewódzkiej. Jednakże warto podkreślić, że wskaźnik bezrobocia w Gminie ma tendencje malejącą, w 2017r. wynosił 11,6% a 2019r 10,5%.

Tabela 10. Poziom bezrobocia na rynku lokalnym w latach 2017-2019

Poziom bezrobocia	2017r.	2018r.	2019r.
Województwo zachodniopomorskie	8,5%	7,4%	6,7%
Powiat Szczecinecki	8,5%	7,8%	7,6%
Miasto Szczecinek	6,4%	5,8%	5,7%
Gmina Szczecinek	9,8%	8,2%	8,7%
Gmina Grzmiąca	10,5%	9,3%	8,8%
Miasto i Gmina Borne Sulino	7,9%	7,5%	6,8%

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

Miasto i Gmina Barwice	13,8%	13,6%	13,5%
Miasto i Gmina Biały Bór	11,6%	11,6%	10,5%

Źródło: Dane PUP Szczecinek

Na dzień 31.12.2019 r. liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Biały Bór zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Szczecinku wynosiła 350 osób, na koniec 2018 r. – 397 osób bezrobotnych a w 2017 r. – 396 osób bezrobotnych.

Jak wynika z poniższych danych od 2017r do 2019r. liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Biały Bór zmniejszyła się o 46 osób.

Analizując strukturę bezrobotnych ze względu na płeć, stwierdzić należy, że wśród osób pozostających poza rynkiem pracy dominują kobiety – tabela nr 11. W 2019 r. w Gminie Biały Bór zarejestrowanych kobiet bezrobotnych było 216, stanowi to 61% ogółu osób bezrobotnych. W latach 2017 – 2019 wskaźnik ulega niewielkim wahaniom.

Wysoki udział kobiet w strukturze bezrobotnych może świadczyć o ich mniejszej mobilności na rynku pracy lub wręcz o świadomym pozostawaniu poza nim np. w wyniku korzystania z Programu Rodzina 500+.

Tabela 11. Poziom bezrobocia wg płci w Gminie Biały Bór w latach 2017-2019

ROK	2017	2018	2019
Liczba osób bezrobotnych ogółem	396	397	350
Mężczyźni	150	143	134
Kobiety	246	254	216
wskaźnik %	62,12%	63,97%	61,71%
Liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku	77	76	64

Źródło: Dane PUP Szczecinek

Warto także podkreślić, że wśród bezrobotnych dominowały osoby bez prawa do zasiłku. Jak wynika z danych PUP Szczecinek, na początku 2019 r. prawo do zasiłku posiadały 64 osoby, które stanowiły 18,29% ogólnej liczby bezrobotnych. W 2019r. w stosunku do 2017 r. liczba osób z prawem do zasiłku zmniejszyła się o 13 osób.

Tabela 12. Poziom bezrobocia z uwagi na wiek osób bezrobotnych w Gminie Biały Bór w latach 2017-2019

Liczba osób bezrobotnych	2017r.	2018r.	2019r.
do 25 roku życia	45 - 11,36%	49 – 12,34%	46 – 13,14%
do 30 roku życia	91 – 22,80%	113 – 28,46%	95 – 27,14%
powyżej 50 roku życia	118 – 29,80%	111 – 27,96%	94 – 26,86%
długotrwale bezrobotni	245 – 61,87%	228 – 57,43%	202 – 57,71%

Źródło: Dane PUP Szczecinek

Jak wynika z danych PUP Szczecinek na dzień 31.12.2019r. ponad 27% ogółu bezrobotnych w Gminie stanowiły osoby do 30 roku życia (95 osób). W stosunku do 2017 r. liczba bezrobotnych w powyższej grupie zwiększyła się o 4 osoby, a w stosunku do roku 2018 uległa zmniejszeniu o 13 osób – tabela nr 12.

Z niniejszych danych można stwierdzić, że ludzie młodzi stanowią znaczną grupę osób bezrobotnych. Wobec powyższego nasuwa się wniosek, że możemy mieć do czynienia, z jednej

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

strony z niedopasowaniem kwalifikacji do aktualnych potrzeb rynku, a z drugiej strony z postawą ludzi młodych, dla których posiadanie stałej pracy nie stanowi priorytetu.

Na szczególną uwagę zasługuje problem bezrobocia wśród osób powyżej 50. roku życia. Zaznaczyć należy, że są to osoby o ograniczonej mobilności zawodowej i dodatkowo zagrożone wykluczeniem, w tym wykluczeniem cyfrowym. W 2019 r. w z ternu Gminy Biały Bór zarejestrowanych było łącznie 94 osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia. Osoby te stanowiły ponad 26% ogółu bezrobotnych – tabela nr 12. Wprawdzie mamy do czynienia z obniżeniem skali niniejszego zjawiska (w 2017 r. zarejestrowanych w wieku powyżej 50 r.ż. było 118 bezrobotnych – ok. 30% ogółu), to jednak trudno jest uznać aby sytuacja na rynku pracy w niniejszym zakresie była zadowalająca.

Pomimo tendencji zniżkowych, problem stanowią osoby długotrwale bezrobotne. Na koniec grudnia 2019r. długotrwale bezrobotnych było zarejestrowanych 202 osoby tj ponad 57% ogółu bezrobotnych z Gminy – tabela nr 12. W 2018r. osób takich było w Gminie 228, a w 2017r. - 245. W sytuacji osób długotrwale bezrobotnych obserwuje się poprawę sytuacji na rynku pracy. Należy pamiętać, że aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych wymaga niejednokrotnie działań ze strony podmiotów ekonomii społecznej. Zwłaszcza, gdy długotrwale bezrobocie wynika z niskich kwalifikacji lub zachowań dysfunkcyjnych. Powrót do pracy jest tym trudniejszy, im dłuższy jest okres pozostawania poza zatrudnieniem,

Doświadczane niepowodzenia osłabiają poczucie sprawstwa, co może niekiedy doprowadzić do powstania zjawiska wyuczonej bezradności. Przy długotrwałym bezrobociu jednostki często zaprzestają podejmowania starań ukierunkowanych na zdobycie pracy. Osoby bezrobotne przestają wierzyć w efektywność swoich aktualnych działań oraz nie inicjują nowych w celu zdobycia zatrudnienia.

Brak pracy może powodować nieodwracalne szkody, nie tylko ekonomiczne, ale przede wszystkim społeczne, łącznie z daleko idącą demoralizacją i wykluczeniem osób pozostających bez zatrudnienia.

W rodzinach dotkniętych problemem bezrobocia najczęściej występują następujące problemy:

- brak środków na zaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych.
- psychospołeczne skutki bezrobocia, które najwyraźniej widoczne są u osób długotrwale bezrobotnych.
- negatywne wzorce wychowawcze przekazywane dzieciom.

Jednakże w ostatnich latach widoczne są pozytywne zmiany na rynku pracy. Zmniejsza się stopa bezrobocia, co wiązać należy m.in. z rosnącą koniunkturą gospodarczą.

2.5 Służba zdrowia

Zdrowie, według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), oznacza dobre samopoczucie fizyczne, psychiczne i społeczne, pozwalające na prowadzenie przez człowieka produktywnego, sensownego i twórczego życia w sferze tak społecznej, jak i ekonomicznej. Przyjęta zasada równości, sprawiedliwości i partycypacji w zdrowiu stanowi istotną przesłankę w realizowaniu podstawowego prawa do zdrowia i korzystania a usług służby zdrowia.

Polityka społeczna, mając na względzie stan zdrowia jednostki, bierze pod uwagę czynniki

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

ekonomiczne i społeczne. Jej zadaniem jest m.in. wyrównywanie dostępu do służby zdrowia oraz tworzenie warunków dla zdrowia społeczeństwa. Natomiast, badając kwestię zdrowia, polityka społeczna rozróżnia jej trzy dziedziny:

- profilaktykę, która ma na celu zapobieganie chorobom w społeczeństwie poprzez kształtowanie odpowiedniego rozwoju człowieka oraz warunków jego życia wpływających na jego zdrowie,
- leczenie, którego zadaniem jest nastawienie na człowieka chorego, na rozpoznanie i leczenie,
- rehabilitację, której celem jest przywracanie do zdrowia, sprawności i przydatności społecznej ludzi dotkniętych kalectwem lub upośledzonych fizycznie, psychicznie, społecznie.

Opiekę zdrowotną w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej i rehabilitacji nad mieszkańcami Gminy Biały Bór sprawują dwa niepubliczne podmioty:

1. Pomorski Ośrodek Diagnostyki Medycznej „PODIMED” Szczecinek,
2. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej MEDEA Sp. z o.o Biały Bór.

W/w placówki świadczą usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej od poniedziałku do piątku w godzinach od 8,00 do 18,00. Placówki mają poradnię lekarza rodzinnego oraz kontrakt na świadczenia pielęgniarstwa podstawowej opieki zdrowotnej. Dla kobiet poradnia świadczy opiekę położnej POZ. Mieszkańcy gminy mogą również skorzystać z usług dentystycznych dwóch lekarzy stomatologów.

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej MEDEA w Białym Borze realizuje Gminny Program Rozwoju Rehabilitacji. Placówka w 2019r. udzielała świadczenia zdrowotne w zakresie rehabilitacji leczniczej w przedmiocie fizykoterapii ambulatoryjnej na rzecz osób zameldowanych na terenie Miasta i Gminy Biały Bór. Z ww. świadczeń skorzystały 404 osoby. Na realizację programu Gmina Biały Bór przeznaczyła 37.000,00 zł.

Ponadto mieszkańcy Gminy Biały Bór korzystają z usług Szpitala Powiatowego w Szczecinku sp. z o.o oraz z przyszpitalnych poradni specjalistycznych. Dodatkowo w Szpitalu Powiatowym w Szczecinku pacjenci z terenu Gminy Biały Bór mogą korzystać z doraźnej pomocy nocnej i świątecznej.

Część mieszkańców Gminy korzysta z usług Szpitala Miejskiego w Miastku Sp. z o.o. Na terenie miasta Biały Bór działają dwie apteki.

2.6 Oświata

Ważnym ogniwem w procesie pomocy rodzinom jest system oświaty. W Gminie Biały Bór zadania oświatowe oraz opiekuńczo-wychowawcze spełniają:

- Przedszkole Miejskie, Szkoła Podstawowa Filia w Sępólnie Wielkim, Szkoła Podstawowa im.

Henryka Sienkiewicza w Białym Borze, które działają w strukturach Zespołu Szkół Nr 1 w Białym Borze,

- Szkoła Podstawowa im. Juliana Tuwima w Drzonowie
- Szkoła Podstawowa Nr 2 w Białym Borze im. Tarasa Szewczenki w Białym Borze, które działają w strukturach Fundacji Rozwoju Demokracji, Edukacji, Kultury i Aktywizacji „Deka” z siedzibą w Koszalinie,
- I liceum Ogólnokształcące w Białym Borze
- Zespół Szkół nr 7 w Białym Borze.

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

Wszystkie szkoły podstawowe na terenie gminy Biały Bór posiadają pracownię komputerowe z dostępem do Internetu (łącznie 7 pracowni z ponad 150 komputerami). Uczniowie wszystkich szkół mają zapewniony dostęp do świetlic i bibliotek szkolnych. W ramach zajęć dydaktycznych uczniowie i nauczyciele korzystają z tablic multimedialnych.

W roku szkolnym 2019/2020 w szkołach podstawowych uczy się 389 uczniów i do przedszkoli uczęszcza 142 dzieci. Liczbę osób uczęszczających do poszczególnych placówek przedstawia tabela 13.

Tabela 13. Liczba osób w placówkach oświatowo-wychowawczych w roku szkolnym 2019/2020

Wskaźnik	Zespół Szkół im. H. Sienkiewicza w Białym Borze		Filia w Sępólnie Wielkim		Fundacja „Deka”		Drzonowo	
	Szkoła Podstawowa Nr 1	Przedszkole Miejskie	Szkoła Podstawowa	Oddział przedszkolny	Szkoła Podstawowa Nr 2	Oddział przedszkolny	Szkoła Podstawowa im. Tuwima	Oddział przedszkolny
Liczba dzieci/uczniów	264	110	15	8	51	4	59	20

Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Białym Borze

W zakresie pomocy społecznej niesiona jest pomoc uczniom bez zabezpieczenia społecznego. Organizowane jest dożywianie uczniów z rodzin o trudnej sytuacji materialnej czy rodzinnej, udzielana jest pomoc materialna.

Na bieżąco realizowana jest współpraca z poradnią psychologiczno-pedagogiczną. Przeprowadzane są badania psychologiczne i pedagogiczne określające sposób kształcenia dzieci, co w efekcie skutkuje dostosowaniem wymagań edukacyjnych do możliwości dziecka oraz organizowaniem pomocy dla dzieci o specyficznych wymaganiach edukacyjnych.

W celu zmniejszenia nasilania się oraz eliminowania na terenie szkoły zachowań o cechach patologii społecznej, nauczyciele przeprowadzają rozmowy z rodzicami i uczniami. Ustalane są wspólne działania oraz monitorowane zachowania.

Ponadto placówki z Gminy Biały Bór włączają się w programy edukacji zdrowotnej, profilaktyczne, ekologiczne, z zakresu edukacji społecznej. Rodzice i opiekunowie dzieci uczęszczających do przedszkola i szkół angażują się w wiele działań.

2.7 Działalność kulturalna

Oprócz szkół na terenie Gminy Biały Bór działalność wychowawczą – opiekuńczą, kulturalną i sportową prowadzą:

- Białoborskie Centrum Kultury i Rekreacji (BCKiR) z siedzibą przy ul. Tamka w Białym Borze,
- Biblioteka Publiczna w Białym Borze z siedzibą przy ul. Nadrzecznej 2a/3,
- 16 świetlic wiejskich

Wyżej wymienione instytucje realizują zadania gminy w zakresie tworzenia, udostępniania i popularyzacji kultury oraz sportu, są dostępne dla ogółu mieszkańców. Zajęcia organizowane w Białoborskim Centrum Kultury (BCKiR) i Rekreacji oraz Miejskiej Bibliotece Publicznej uzupełniają

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

ofertę szkół i pozwalają młodzieży na rozwijanie swoich, przede wszystkim artystycznych umiejętności – kierują ciekawą ofertą do dzieci i młodzieży z terenu gminy.

Do głównych zadań BCKiR należy rozpowszechnianie kultury. Placówka zajmuje się organizacją imprez kulturalnych, rozrywkowych oraz zajęć i warsztatów dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych. Działania te mają zapewnić wszystkim zainteresowanym możliwość spędzenia wolnego czasu zgodnie ze swoimi zainteresowaniami oraz pokazać i umożliwić poznanie innych jego form. BCKiR jest również współorganizatorem licznych uroczystości przygotowywanych przez szkoły, parafie oraz inne organizacje działające na terenie Gminy.

Biblioteka jest jedyną w Gminie placówką biblioteczną, posiadającą 14 punktów bibliotecznych, znajdujących się w świetlicach wiejskich w : Przybrdzie, Stepieniu, Świerszczewie, Grabowie, Dyminku, Drzonowie, Sępolnie Wielkim, Sępolnie Małym, Kalisce, Kołtkach, Białym Dworze, Bielicy, Brzeźnicy i Trzebielu.

Biblioteka służy rozwijaniu i zaspakajaniu potrzeb czytelniczych mieszkańców Gminy, upowszechnianiu wiedzy i nauki, rozwijaniu kultury i systemu informacyjnego. Zapewnia obsługę biblioteczną, organizuje imprezy kulturalno-oświatowe promujące Bibliotekę w środowisku. W Bibliotece organizowane są również pogadanki, odczyty, zajęcia plastyczne, wystawy oraz inne według planu pracy i kalendarza imprez na dany rok. Głównym celem spotkań jest wprowadzanie młodych czytelników w świat książki i rozbudzanie zainteresowań czytelniczych,

Świetlice organizują również imprezy środowiskowe, podejmują także działania profilaktyczne i edukacyjne na rzecz środowiska lokalnego. Odbývają się w nich różne spotkania kulturalne, zebrania wiejskie a w razie potrzeby są wypożyczane dla mieszkańców na imprezy rodzinne.

2.8 Sport i rekreacja

Na terenie Gminy Biały Bór znajduje się pokaźna baza obiektów sportowo-rekreacyjnych, umożliwiających mieszkańcom rozwój aktywności sportowej i rekreacji. Obejmują one zarówno infrastrukturę sportową, place zabaw oraz obiekty rekreacyjne.

Baza sportowo-rekreacyjna w Gminie Biały Bór:

1. Stadion Miejski: ul. Sportowa 8, Biały Bór.
2. Hala widowiskowo - sportowa oraz siłownia. Zespół Szkół im. H. Sienkiewicza, ul. Dworcowa 19 Biały Bór.
3. Sala sportowo – gimnastyczna. Zespół Szkół im. O. Langego, ul. Brzeźnicka 10, Biały Bór.
4. Sala sportowo – gimnastyczna. I LO im. T. Szewczenki, Biały Bór, ul. Dworcowa.
5. Strzelnica i siłownia. Zespół Szkół im. O. Langego, ul. Brzeźnicka 10, Biały Bór.
6. Kompleks boisk sportowo – rekreacyjnych pn. -Moje boisko - Orlik 2012-, ul. Dworcowa 19, Biały Bór.
7. Kompleks sportowy: skocznia do skoku wzwyż, skoku w dal, bieźnia na 60m, Biały Bór, ul. Dworcowa 19.
8. Zielona sala gimnastyczna Zespół Szkół im. H. Sienkiewicza, ul. Dworcowa 19, Biały Bór.
9. Tor kajakowy: Biały Bór, ul. Sądowa.
10. Tor łuczniczy: Roman Majewski ul. Sądowa 30, Biały Bór.
11. Plaźa miejska na terenie Ośrodku Wypoczynkowego "Na Plaży", ul. Sądowa 31, Biały Bór

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

(kąpielisko miejskie, domki letniskowe i pole namiotowe)) oraz wypożyczalnia sprzętu wodnego ul. Sądowa 31, Biały Bór.

12. Ośrodek Wypoczynkowy i Camping „Biały Bór” ul. Sądowa 30, Biały Bór, R.E. Majewscy
13. Boiska do piłki nożnej: Biała, Drzonowo, Grabowo, Kaliska, Kołtki, Przybrda, Sępólno Wielkie, Stepień, Trzebiele, Bielica, Dyminek, Świerszczewo.
14. Boiska do piłki siatkowej: Biały Bór, Brzeźnica, Grabowo, Przybrda, Stepień, Trzebiele, Biały Dwór.
15. Siłownie zewnętrzne w miejscowościach w: Białym Borze, Sępólnie Wielkim, Białej, Białym Dworze, Brzeźnicy, Drzonowie, Kalisce , Kołtkach, Przybrdzie, Stępieniu, Biskupicach, Trzebielu.

Szczególnie uzdolnieni sportowcy są nagradzani przez Burmistrza Białego Boru za wybitne osiągnięcia sportowe. Ponadto co roku wszystkie kluby sportowe tj. kajakowe, piłkarskie, karate, czy też szkolne są dotowane przez gminę w ramach konkursu ofert.

2.9 Bezpieczeństwo publiczne

Przestępczość należy do szczególnych kwestii społecznych, które odciskają piętno na funkcjonowaniu każdej lokalnej społeczności, w której mają miejsce. Intensywność z jaką występuje ma duży wpływ na formowanie zachowań i postaw społeczności lokalnej.

Do głównych czynników mających wpływ na zagrożenie przestępczością należą:

- wysokie bezrobocie i związana z nim bieda,
- chęć łatwego i szybkiego zysku,
- brak pozytywnych wzorów,
- alkohol i środki odurzające.

Dlatego tak istotne jest prowadzenie adekwatnych działań prewencyjnych, operacyjnych oraz porządkowych mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Nad bezpieczeństwem mieszkańców Gminy czuwają:

- policjanci Posterunku Policji w Białym Borze w działającego w strukturach Komendy Powiatowej Policji w Szczecinku,
- Powiatowa Komenda Państwowej Straży Pożarnej w Szczecinku,
- 4 jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, które mieszczą się w Białym Borze, Grabowie, Drzonowie, Sępólnie Wielkim .

Posterunek Policji w Białym Borze działaniami obejmuje teren Gminy Biały Bór. Stan etatowy Posterunku to:

- kierownik Posterunku,
- 2 policjantów dzielnicowych,
- funkcjonariuszy prowadzący postępowania przygotowawcze,
- 2 policjantów prewencji.

Posterunek Policji w Białym Borze w celu zapobiegania powstawania sytuacji kryzysowych na terenie gminy Biały Bór, w okresie od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2019., podejmował

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie następujące działania:

- zostało założonych 6 Niebieskich Kart dot. przemocy w rodzinie;
- rodziny objęte procedurą Niebieskiej Karty są systematycznie odwiedzane przez dzielnicowego jak również zbierane są informacje od rodzin i sąsiadów na temat sytuacji rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty,
- funkcjonariusze biorą czynny udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego, organizują spotkania z uczniami szkół jak również uzyskują informacje o uczniach od pedagogów szkolnych, nauczycieli i wychowawców internatów;
- w celu uzyskania informacji o rodzinach, w których może dochodzić do łamania prawa funkcjonariusze Posterunku Policji w Białym Borze pełnią również służby z innymi instytucjami działającymi na terenie gminy Biały Bór.

Jednostka OSP w Białym Borze i Sępólnie Wielkim działa w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym (KSRG).

2.10 Organizacje pozarządowe

Aktywna część społeczeństwa w dużej mierze skupiona jest wokół organizacji pozarządowych. Działalność sektora pozarządowego znacząco wpływa na rozwój Gminy Biały Bór i jakość życia jego mieszkańców. Znaczenie oraz rola organizacji pozarządowych w sferze zadań publicznych aktywizuje społeczność lokalną. Mając to na uwadze władze Gminy Biały Bór dążą do szerokiej współpracy z sektorem pozarządowym i podejmują działania zmierzające do stworzenia jak najlepszych warunków sprzyjających ich działalności na terenie gminy. Współpraca może przyjmować różne formy, takie jak:

1. prowadzenie wspólnych przedsięwzięć, np. organizacja imprez kulturalno-promocyjnych dotyczących realizacji zadań własnych gminy i regionu szczecineckiego;
2. udzielanie przez samorząd wsparcia poza finansowego dla organizacji np. wsparcie merytoryczne prowadzonych zadań;
3. nieodpłatne umożliwianie organizacjom nie dysponującym własnym lokalem korzystanie z sali konferencyjnej Urzędu Miejskiego w Białym Borze w celu organizowania spotkań i szkoleń;
4. informowanie organizacji o potencjalnych źródłach finansowania;
5. organizowanie, w miarę zgłaszanych potrzeb, szkoleń i konsultacji z zakresu pozyskiwania funduszy zewnętrznych, w celu zwiększenia profesjonalizmu podejmowanych działań, wydawanie opinii do wniosków na prośbę organizacji;
6. promocja najskuteczniejszych i efektywnych rozwiązań realizowanych przez organizacje pozarządowe na rzecz rozwiązywania problemów społecznych i zaspokajania potrzeb mieszkańców gminy, które mogą uzyskać środki z innych źródeł,
7. wspólne aplikowanie o środki zewnętrzne;
8. aktualizowanie utworzonej na stronie internetowej gminy bazy danych o organizacjach pozarządowych działających na jej terenie,
9. pomoc w promowaniu działalności organizacji pozarządowych – dostęp do stron internetowych Gminy celem informowania o bieżącej działalności organizacji oraz podejmowanych działaniach,
10. udział we wspólnych inicjatywach organizowanych zarówno przez Gminę jak i organizacje

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

pozarządowe.

Na terenie Gminy Biały Bór działają stowarzyszenia, fundacje i kluby - tabela nr 14, o różnorodnym zakresie działalności, zajmujące się m.in.:

- pomocą osobom wymagającym wsparcia oraz działaniami na rzecz osób niepełnosprawnych,
- działalnością kulturalno-oświatową i organizaowaniem czasu wolnego dla dzieci i młodzieży
- działalnością sportową, upowszechnianiem kultury fizycznej i rekreacji,
- przeciwdziałaniem uzależnieniom i ochroną zdrowia,
- ubogaceniem wiary i szerzeniem wiedzy religijnej,
- pielęgnowaniem i upowszechnianiem historii i tradycji lokalnych,
- organizacją i współpracą międzynarodową.

Tabela 14. Wykaz organizacji społecznych działających na terenie Gminy Biały Bór w 2019r

L.p.	Nazwa organizacji
1	Białoborskie Stowarzyszenie Sołtysów
2	Białoborskie Stowarzyszenie Trzeźwościowe Klub Abstynenta „Koliber”
3	Działkowicze Ogrodu Turystycznego M.Dołgie
4	Fundacja „Dobro Powraca”
5	Fundacja „Promyk”
6	Fundacja B&B w Białym Borze
7	Fundacja Rozwoju Demokracji, Edukacji, Kultury i Aktywizacji „DEKA”
8	Gminna Przychodnia Zdrowia
9	Jeździecki Klub Sportowy „Karolewko”
10	Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej / o. Biały Bór
11	Koło Gospodyń Wiejskich „Żurawinki” w Sępólnie Wielkim
12	Koło Gospodyń Wiejskich „Wesołe Babki” w Świerszczewie
13	Ludowy Klub Kajakowy "Hubertus" Biały Bór
14	Ludowy Zespół Sportowy „Grab” w Grabowie
15	Niezależne Towarzystwo Wędkarskie w Białym Borze
16	Stowarzyszenie „Gmina z Pomysłem”
17	Stowarzyszenie „Otwarte Drzwi”
18	Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Klub Piłkarski "Hubertus"
19	Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły „Oskar”
20	Stowarzyszenie Sportowe "Samuraj"
21	Stowarzyszenie Wiejskie „Zielona Przestrzeń”
22	Szkolny Związek Sportowy przy ZS Nr 1 w Białym Borze
23	Uczniowski Klub Sportowy "Koliber"
24	Uczniowski Klub Sportowy „Koszałek”
25	Ukraińskie Towarzystwo Nauczycielskie w Polsce
26	Zespół Śpiewaczy Katarzynki
27	Związek Ukraińców w Polsce Koło w Białym Borze

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Białym Borze

2.11 Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, oferuje pomoc finansową i materialną jako instrument poczynający proces, umożliwiający osobom i rodzinom przezwyciężanie ich trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać we własnym

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

zakresie.

Instytucją realizującą świadczenia z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy Biały Bór jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białym Borze (M-GOPS).

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białym Borze jest jednostką budżetową, powołaną do realizacji zadań pomocy społecznej gminy na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, który działa zgodnie z:

- uchwałą Nr XIV/123/96 Rady Miejskiej w Białym Borze z dnia 25 kwietnia 1996r. w sprawie powołania Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białym Borze,
- uchwałą Nr XIV/113/2016 Rady Miejskiej w Białym Borze z dnia 31 marca 2016r. w sprawie nadania statutu Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białym Borze.

Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje statutowe zadania wynikające z ustaw dotyczących pomocy społecznej, przepisów wykonawczych wydanych na ich podstawie oraz Uchwał Rady Miejskiej w Białym Borze. Ośrodek swoim działaniem obejmuje wszystkie miejscowości wchodzące w skład gminy. W Ośrodku zatrudniona jest profesjonalna kadra, realizująca cele i zadania wynikające z ustaw. W 2019r. struktura organizacyjna M-GOPS obejmowała 12 osób: kierownik, główny księgowy, 4 pracowników socjalnych, asystent rodziny, 5 pozostałych pracowników.

Zasadniczym celem działania pomocy społecznej jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc społeczna w miarę możliwości doprowadza do życiowego usamodzielnienia się osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Do zadań ośrodka pomocy między innymi należy:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków pieniężnych,
- udzielanie pomocy rzeczowej (schronienia, posiłki, ubrania – osobom tego pozbawionym),
- pokrywanie wydatków na świadczenia zdrowotne,
- sprawienie pogrzebu,
- opłacanie składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i zdrowotne,
- udzielanie pomocy mającej na celu życiowe usamodzielnienie się i integrację ze środowiskiem.

Ważnym zadaniem jest również praca socjalna rozumiana jako działalność zawodowa, skierowana na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Są to zadania złożone i trudne. Wymagają bowiem uwzględnienia nie tylko aktualnych, doraźnych potrzeb osób i rodzin, lecz także włączenia się w realizację takiego modelu pomocy środowiskowej, który polega na mobilizowaniu osób i rodzin do aktywnego radzenia sobie z problemami przy wykorzystaniu lokalnego potencjału. Pomoc środowiskowa zakłada współdziałanie służb socjalnych z wieloma podmiotami, m. in. policją, sądem, placówkami służby zdrowia, szkołami, urzędami (PCPR, PUP, ZUS itp.), ośrodkami wsparcia, organizacjami pozarządowymi itp.

Klienci pomocy społecznej to przede wszystkim osoby o niskich dochodach, bezrobotni, niepełnosprawni, przewlekłe chorzy, osoby niezaradne życiowo, bezradne w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, osoby samotne, uzależnione, jak również osoby opuszczające zakłady karne.

Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje również zadania zlecone samorządowi gminnemu, spoza zakresu pomocy społecznej – prowadzi wypłatę dodatków mieszkaniowych, świadczeń

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, prowadzi również postępowania wobec dłużników alimentacyjnych, przyznaje i wypłaca stypendia szkolne i zasiłki szkolne, realizuje zadania z zakresu wspierania rodziny, przyjmuje wnioski o zryczałtowane dodatki energetyczne oraz realizuje zadania związane z wdrażaniem rządowego programu Karty Dużej Rodziny.

Na podstawie danych statystycznych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białym Borze wynika, że pomoc i wsparcie w 2019r, uzyskało 9,9% wszystkich mieszkańców gminy.

W 2019 roku z różnych form pomocy społecznej skorzystały 503 osoby – 328 rodzin, a w nich 888 osób. W stosunku do 2018r. liczba osób korzystających z pomocy społecznej zmniejszyła się o 37 osób – 16 rodzin, a w stosunku do 2017r. zmniejszyła się o 70 osób – 41 rodzin. 60,4% ogółu osób korzystających z pomocy społecznej stanowią osoby długotrwale otrzymujące wsparcie.

Na przełomie lat 2017 – 2019 obserwuje się spadek liczby osób korzystających z różnych form pomocy społecznej – tabela nr 15, w tym również spada liczba osób długotrwale korzystająca z pomocy społecznej, od 2017r. grupa ta zmniejszyła się o 88 osób.

Tabela 15. Liczba osób i rodzin w Gminie Biały Bór, którym przyznano pomoc i wsparcie w latach 2017-2019

Rok	2017r.	2018r.	2019r.
Liczba świadczeniobiorców	573	540	503
w tym osoby długotrwale korzystające	392	317	304
Liczba rodzin	369	344	328
Liczba osób w rodzinach	953	928	888

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej

W analizowanym okresie 2017 – 2019, największa grupa osób korzystających z pomocy społecznej otrzymuje świadczenia pieniężne.

W 2019r. świadczenia pieniężne przyznano ogółem 279 osobom, ze świadczeń niepieniężnych skorzystało 258 osób. W porównywanym okresie 2017 – 2019 więcej osób korzystało ze świadczeń pieniężnych – tabela nr 16.

Tabela 16. Liczba osób korzystająca ze świadczeń pomocy społecznej w Gminie Biały Bór w latach 2017-2019

Rodzaj świadczenia	Liczba osób		
	2017r.	2018r.	2019r.
Świadczenia niepieniężne	262	262	258
Świadczenia pieniężne	337	301	279

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej

Z analizy powodów przyznanych świadczeń - tabela nr 17 wynika, że głównymi przyczynami przyznania pomocy niezmiennie na przestrzeni lat jest: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba. Ważnym powodem korzystania z pomocy społecznej była również bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz potrzeba ochrony macierzyństwa. Niepokojącym jest wzrost udzielenia pomocy z powodu

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

alkoholizmu.

Nie odnotowano wsparcia Ośrodka w zakresie narkomanii, sieroctwa oraz ochrony ofiar handlu ludźmi.

W stosunku do 2017 r. nastąpił wyraźny spadek liczby rodzin korzystających ze świadczeń z powodu bezrobocia i ubóstwa. Wynikać to może zarówno z pozytywnych zmian zachodzących na rynku pracy, jak i z realizowanych przez rząd i władze samorządowe programów prospołecznych.

Tabela 17. Przyczyny przyznawania pomocy społecznej w Gminie Biały Bór w latach 2017-2019

Przyczyny	2017r.		2018r.		2019r.	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
ubóstwo	285	728	237	640	218	577
sieroctwo	0	0	0	0	0	0
bezdomność	6	9	8	11	6	7
potrzeba ochrony macierzyństwa	48	256	53	284	53	286
w tym: wielodzietność	41	230	41	236	43	248
bezrobocie	256	702	198	590	181	555
niepełnosprawność	122	274	121	275	132	334
długotrwała lub ciężka choroba	135	295	131	271	132	308
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	41	126	33	105	35	115
w tym: rodziny niepełne	33	101	29	96	31	99
rodziny wielodzietne	0	0	0	0	2	12
przemoc w rodzinie	0	0	1	4	2	9
potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0
alkoholizm	11	16	18	30	24	39
narkomania	0	0	0	0	0	0
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3	3	2	3	0	0
trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0	0	0	0	0
zdarzenie losowe	0	0	1	4	2	9
sytuacja kryzysowa			0	0	0	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	1	2	0	0	0	0

Źródło: Dane statystyczne M-GOPS Biały Bór – stan na 31 grudnia każdego roku

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

Dokonując analizy danych w tabeli nr 18, należy stwierdzić, że kwota środków finansowych na pomoc społeczną w większości udzielanych świadczeń wzrasta przy malejącej liczbie osób korzystających z pomocy społecznej.

Analiza liczby osób korzystających z poszczególnych rodzajów pomocy ukazuje, że najwięcej osób korzysta z zasiłków okresowych, zasiłków celowych w formie posiłku w ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”/„Posiłek w szkole i w domu”.

Świadczenia finansowe udzielane są w szczególności w formie zasiłków okresowych i zasiłku celowego w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”/„Posiłek w szkole i w domu”. Pamiętając, iż zasiłek okresowy wypłacany jest z powodu bezrobocia, długotrwałej choroby i niepełnosprawności, zmniejszenie się liczby beneficjentów tego świadczenia, wzmacnia też o widocznej poprawie sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Tabela 18. Rodzaje i formy przyznawanej pomocy społecznej w Gminie Biały Bór w latach 2017 - 2019

Rodzaj pomocy	Rodzaj zasiłku	2017r.		2018r.		2019r.	
		Liczba osób	Kwota świadczenia w zł	Liczba osób	Kwota świadczenia w zł	Liczba osób	Kwota świadczenia w zł
Świadczenia pieniężne	Zasiłek stały	67	329 773	59	298 061	57	311 280
	Zasiłek okresowy	216	417 700	180	337 549	151	308 110
	Zasiłek celowy	111	52 511	164	95 725	146	127 752
	W tym zasiłek celowy w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”/ „Posiłek w szkole i w domu”	108	37 431	157	53 930	132	79 580
Świadczenia niepieniężne	Posiłek	220	140 765	216	139 808	209	143 618
	Sprawienie pogrzebu	0	0	1	2 500	0	0
	Schronienie	6	25 554	5	13 621	6	18 028
	Odpłatność za pobyt w DPS	17	377 166	18	434 409	15	464 097
	Usługi opiekuńcze	36	152 460	44	257 497	51	352 570

Źródło: Dane statystyczne M-GOPS Biały Bór – stan na 31 grudnia każdego roku

Analizując skalę pomocy od strony finansowej – tabela nr 18j, należy stwierdzić, że największe wydatki poniesiono na kierowanie osób do domu pomocy społecznej (464.097zł) i na świadczenie usług opiekuńczych (352 570). W obu przypadkach na przestrzeni lat 2017-2019 nastąpił wzrost wydatków odpowiednio o **123,05%** i **231,25%**.

Pomoc świadczona przez M-GOPS w Białym Borze nie ogranicza się jedynie do przyznawania i udzielania świadczeń. Ważnym zadaniem jest również praca socjalna rozumiana jako działalność zawodowa, skierowana na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Są to zadania złożone i trudne. Wymagają bowiem uwzględnienia nie tylko aktualnych

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

doraźnych potrzeb osób i rodzin, lecz także włączenia się w realizację takiego modelu pomocy środowiskowej, który polega na mobilizowaniu osób i rodzin do aktywnego radzenia sobie z problemami przy wykorzystaniu lokalnego potencjału.

2.11.1 Klub Seniora

Klub Seniora w Gminie Biały Bór funkcjonuje od 2019r. W strukturze Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białym Borze działa od 2020r.. Celem działalności Klubu jest tworzenie warunków do aktywnego wykorzystania potencjału seniorów, a w szczególności inspirowanie do aktywnego życia. W ramach działalności Klubu organizuje się spotkania, prelekcje, zajęcia ruchowo- relaksacyjne, zajęcia manualne, imprezy kulturalne, wyjazdy integracyjne. Klub liczy 45 członków.

Aktywność osób starszych w Gminie Biały Bór co roku jest większa. Prowadzenie i rozwijanie tej działalności pozwala na zabezpieczenie potrzeb starszego pokolenia, a także na ograniczanie problemów związanych z niepełnosprawnością i chorobą oraz z samotnością. Dlatego też Ośrodek Pomocy Społecznej proponuje wszechstronną aktywizację seniorów w następujących zajęciach klubu:

- rehabilitację ruchową (w tym wyjazd na basen),
- wycieczki: piesze, rowerowe i autokarowe,
- wspólne czytanie i analizowanie literatury proponowanej przez seniorów,
- spotkania z ciekawymi ludźmi,
- wspólne śpiewanie, słuchanie muzyki,
- zabawy taneczne,
- spotkania pozwalające na zaprezentowanie własnych zdolności i umiejętności: literackich, plastycznych, kulinarnych oraz nabywanie nowych umiejętności w tym zakresie,
- celebrowanie świąt (Wigilia, Wielkanoc, Dzień Seniora itp.),
- pomoc koleżeńską polegającą na organizowaniu grup samopomocowych działających na rzecz środowiska uczestników Klubu Aktywnego Seniora oraz Grup Wolontariatu – działających na rzecz innych osób potrzebujących wsparcia,
- udział w organizowanych festynach i wystawach na terenie gminy,
- inne zajęcia np.: zajęcia językowe, ABC komputera (doskonalenie umiejętności obsługi komputera, poruszania się po stronach internetowych).

2.11.2 Zespół Interdyscyplinarny

Zasady postępowania w związku z przemocą w rodzinie reguluje ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i przepisy wykonawcze.

W Gminie Biały Bór został powołany Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Zadaniem zespołu jest m.in. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, monitorowanie sytuacji rodzin, w których zaistniało zjawisko przemocy oraz rodzin zagrożonych jego wystąpieniem, dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Obecnie skład Zespołu liczy 12 osób, tworzą go przedstawiciele pomocy społecznej, policji, urzędu miejskiego, gminnej komisji ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,

służby zdrowia, sądu, oświaty i organizacji pozarządowej. Zespół Interdyscyplinarny podejmuje działania skierowane do rodzin, w których występuje przemoc.

Celem pracy Zespołu jest prowadzenie działalności profilaktycznej i pomoc rodzinom w przezwyciężeniu trudnych sytuacji życiowych.

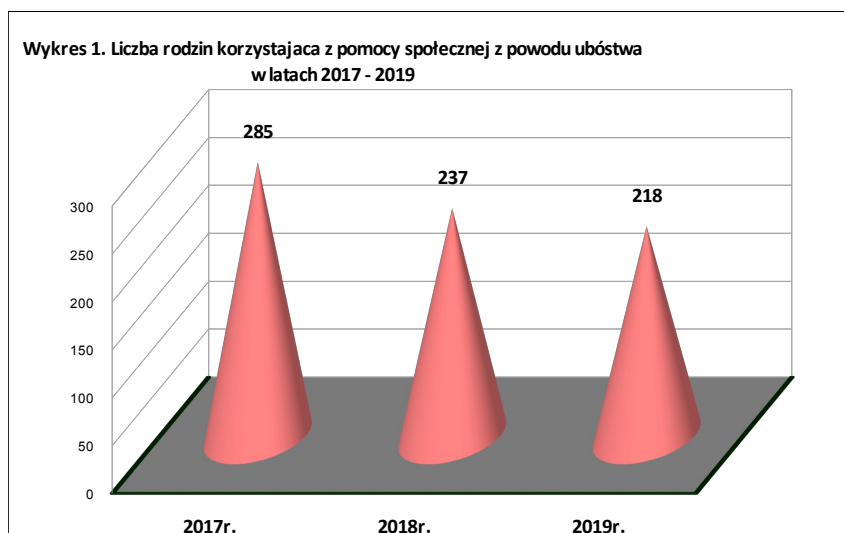
3. Diagnoza sytuacji społecznej

3.1 Ubóstwo

Ubóstwo to „ (...) brak dostatecznych środków materialnych do życia, bieda, niedostatek, (...) ale również nędza czyli stan poniżej pewnego zmiennego w czasie progu dochodowego lub progu realizacji potrzeb w odniesieniu do jednostki rodzinnej lub grupy społecznej” (J. Auleytner, K. Głębicka, *Polityka społeczna – pomiędzy opiekuńczością a pomocniczością*, WSP Towarzystwa Wiedzy Powszechnej Warszawie, Warszawa 2000, s.236.)

Ubóstwo określa się jako stan, w którym jednostce czy grupie społecznej brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb, uznawanych w danej społeczności za niezbędne. Ubóstwo może przybierać różne postacie np. niedostatku, biedy nędzy, które wzajemnie się warunkują i powodują różne skutki społeczne – od poczucia bezradności i utraty motywacji do działania, przez choroby, wykluczenie społeczne i w skrajnych przypadkach do śmierci.

Ustawa o pomocy społecznej z 12 marca 2004 r. nie definiuje ubóstwa, ale przyjmuje się, że ubogimi są osoby lub rodziny, których dochód jest niższy lub równy określone w ustawie o pomocy społecznej dochodowi uprawniającemu do bezzwrotnej pomocy finansowej oraz bezpłatnych świadczeń w tym: praca socjalna, interwencja kryzysowa, posiłek, usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, pobyt w domu pomocy społecznej.

Źródło: Dane własne M-GOPS w Białym Borze

Analizując powyższe dane należy stwierdzić, iż liczba rodzin ubiegająca się o pomoc społeczną z powodu ubóstwa stopniowo ulega zmniejszeniu, co świadczyć może o poprawie sytuacji materialnej mieszkańców Gminy – wykres 1.

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

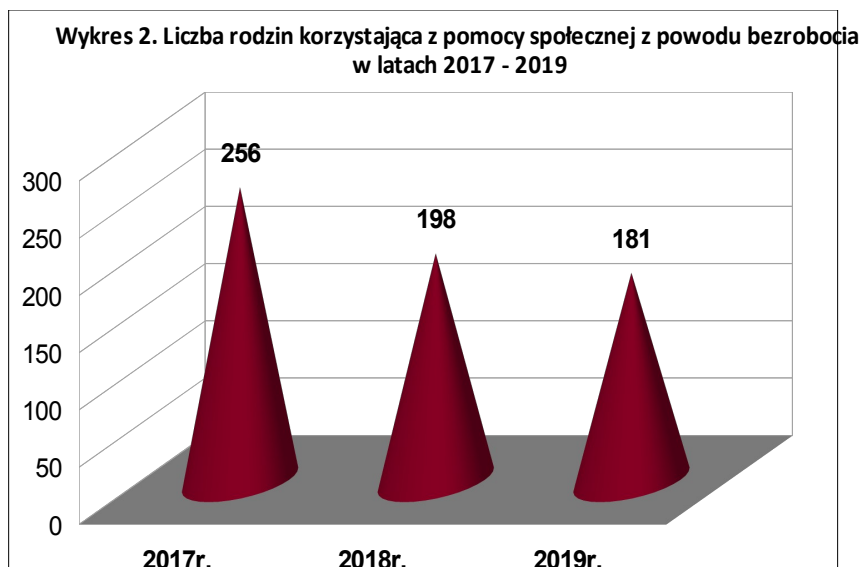
W roku 2017 z pomocy z powodu ubóstwa skorzystało 285 rodzin (728 osób w rodzinach), w roku 2018 – 237 rodzin (142 osoby w rodzinach), w roku 2019 – 218 rodzin (577 osoby w rodzinach)

3.2 Bezrobocie wśród osób korzystających z pomocy społecznej

Drugim powodem trudnej sytuacji życiowej beneficjentów pomocy społecznej w Gminie Biały Bór, problemy wynikające z bezrobocia.

Bezrobocie to zjawisko polegające na tym, że pewna część ludzi zdolnych do pracy, poszukujących pracy i akceptujących poziom wynagrodzenia nie znajduje zatrudnienia. Podstawowym miernikiem poziomu bezrobocia jest stopa bezrobocia, czyli ukazywana w procentach relacja pomiędzy liczbą zarejestrowanych osób bezrobotnych a liczbą osób czynnych zawodowo. Bezrobocie, szczególnie długotrwałe skutkuje obniżeniem standardu materialnego życia nie tylko samego bezrobotnego, ale i całej jego rodziny.

Konsekwencją braku pracy jest też narastające ubóstwo i związane z tym kwestie edukacyjne, zdrowotne, mieszkaniowe itd., których rozwiązaniem zajmuje się szeroko pojęta polityka społeczna. Walka z bezrobociem możliwa jest tylko przez kompleksowe działania w sferze ekonomicznej mającej na celu wzrost gospodarczy i tworzenie nowych miejsc pracy. Zadania w tej sferze koncentrują się również wokół problemu ochrony pracowników przed utratą zatrudnienia, ochrony egzystencji jednostki dotkniętej brakiem pracy oraz pomocy w znalezieniu zatrudnienia. Świadczenia społeczne dla bezrobotnych w Polsce reguluje ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Powinny one zapewnić bezrobotnemu minimum życiowe, ale powinny także zachęcać do podjęcia zatrudnienia.

Źródło: Dane własne M-GOPS w Białym Borze

Liczba świadczeniobiorców z dysfunkcją bezrobocia na przestrzeni trzech lat stale malała, z 256 rodzin w 2017r. do poziomu 181 rodzin w 2019r. - wykres 2. W 2017r, 2018r. i 2019r. rodziny korzystające ze wsparcia MGOPS w Białym Borze, z powodu bezrobocia, stanowią odpowiednio 69% (2017r.), 58% (2018r.) i 55 % (2019r.) wszystkich rodzin, którym przyznano pomoc.

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

W ramach pomocy społecznej oferowane jest również wsparcie i aktywizacja zawodowa i społeczna bezrobotnych poprzez utworzenie nowych miejsc pracy w ramach prac społecznie użytecznych zgodnie z przepisami ustawy o promocji zatrudnienia. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, wspólnie z Urzędem Miejskim zorganizował prace społecznie użyteczne na terenie poszczególnych sołectw a także w jednostkach organizacyjnych gminy. Łącznie z tych prac skorzystało ogółem: w 2017r – 45 osób, w 2018r – 29 osób i w 2019r – 24 osoby.

3.3 Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, jako dysfunkcja może być podstawą do udzielenia rodzinie pomocy. „Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka”. Red.Krożek-Lesiak, Rodzina w wielkim mieście, jej problemy i sposoby ich rozwiązywania, Zabrze 1998, s. 50

Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych jest problemem, który koncentruje się wokół rodziny. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami takimi jak: uzależnienie od środków psychoaktywnych, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych wyrażające się m. in. niedojrzałością

emocjonalną, problemy we współżyciu z ludźmi, konflikty i trudności adaptacyjne, niezaradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego, upośledzenie umysłowe jednego lub obojga rodziców, śmierć jednego lub obojga rodziców, problemy wychowawcze w środowisku rodzinnym, szkolnym ujawniające się w postaci zachowań buntowniczych, agresywnych, konfliktowych, łamania przez dzieci i młodzież panujących obyczajów, wartości i norm, ucieczki z domów. Czynnikiem sprzyjającym pogłębianiu się niewydolności opiekuńczo – wychowawczej rodzin jest w wielu przypadkach długotrwałe bezrobocie i wynikające z niego ubóstwo.

Problem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego jest jednym z najczęstszych powodów korzystania z pomocy społecznej.

Głównym źródłem tego problemu są różne rodzaje zaburzeń w funkcjonowaniu rodziny.

Do przyczyn kryzysu polskich rodzin zalicza się:

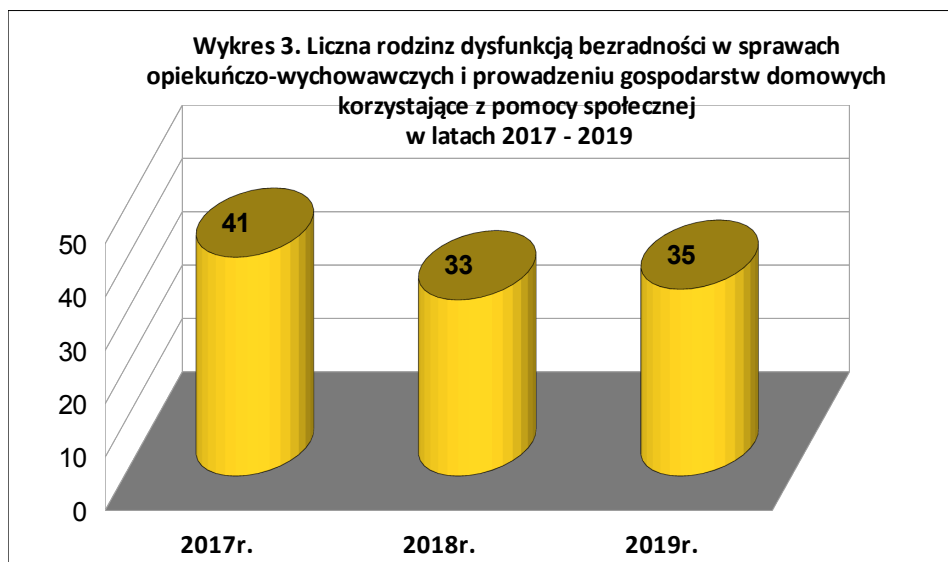
- zmieniające się warunki ekonomiczne,
- czynniki psychospołeczne i kulturowe,
- osłabienie więzi międzyludzkich.

Bezradność wynikająca z zaburzeń równowagi środowiska rodzinnego przejawiającego się trudnościami we własnym wypełnianiu ról społecznych przez poszczególnych członków rodziny często jest przyczyną złego funkcjonowania rodziny. Objawia się to problemami w pełnieniu ról rodzicielskich i problemami wychowawczymi związanymi z prezentowaniem przez dzieci agresywnych zachowań, łamaniem obyczajów i norm. Z praktyki pracy socjalnej wynika, że do tej kategorii możemy zaliczyć rodziny, które:

- nie potrafią zaspokoić podstawowych potrzeb dzieci,

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

- nie potrafią skutecznie oddziaływać wychowawczo na swoje dzieci,
- nie potrafią gospodarować posiadanymi zasobami i środkami,
- ze względu na wiek, wykształcenie i sytuację rodzinną – wykazują brak umiejętności przy załatwianiu swoich spraw (np. urzędowych – napisania podania o zapomogę, zarejestrowanie do lekarza itp.)

Źródło: Dane własne M-GOPS w Białym Borze

W 2017r. spośród wszystkich rodzin objętych pomocą społeczną w 41 rodzinach występowała dysfunkcja bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, natomiast w 2019r. w porównaniu do 2017r. nastąpił spadek do 35 rodzin – wykres 3.

Od 2012 roku problemem bezradności w rodzinach zajmuje się asystent rodziny, który na bieżąco stara się pomagać rodzinom w danym zakresie. Celem współpracy jest: wsparcie rodzin destrukcyjnych w przewyżnianiu codziennych trudności związanych z opieką i wychowaniem dzieci oraz doprowadzenie do osiągnięcia stabilizacji życiowej rodziny, aby dzieci uniknęły umieszczenia w placówkach opiekuńczych i rodzinach zastępczych.

W 2017 roku 3 asystentów rodziny współpracowało z 16 rodzinami, w których wychowywało się 52 dzieci. W 2019r. liczba rodzin objęta działaniami asystenta rodziny zmniejszyła się o 1 rodzinę, czyli wsparciem asystenta rodziny objętych było 15 rodzin (46 dzieci). Analizując dane wynika, że liczba rodzin współpracująca z asystentem rodziny utrzymuje się na tym samym poziomie – tabela nr 19.

Niepokojący jest fakt zmniejszenia zatrudnienia liczby asystentów rodziny współpracujących z rodzinami dysfunkcyjnymi. W 2017r. pracowało 3 asystentów rodziny, a 2019r. tylko 1 asystent rodziny.

Tabela 19. Rodziny objęte współpracą z asystentem rodziny w latach 2017 - 2019

	2017r.	2018r.	2019r.
Liczba asystentów rodziny	3	2	1
Liczba rodzin współpracująca z asystentem rodziny	16	15	15

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

w tym liczba dzieci objętych wsparciem asystenta rodziny	52	50	46
Liczba rodzin, która zakończyła współpracę z asystentem rodziny z uwagi na osiągnięcie celów	2	1	1

Źródło: Dane własne M-GOPS w Białym Borze

Problemy opiekuńczo-wychowawcze wielokrotnie są przyczynami umieszczania dzieci i młodzieży w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i rodzinach zastępczych. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej najczęściej następuje w wyniku „niekorzystnych warunków opiekuńczo-wychowawczych”, na które składa się uzależnienie, przestępczość, przemoc, zaniedbywanie i niezaradność życiowa rodziców. Sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej i umieszczeniu poza rodziną biologiczną.

Tabela 20. Dzieci w pieczy zastępczej w latach 2017 - 2019

	2017r.	2018r.	2019r.
Liczba dzieci umieszczonych z terenu Gminy Biały Bór w rodzinach zastępczych	0	0	5
Liczba dzieci umieszczonych z terenu Gminy Biały Bór w pieczy instytucjonalnej	0	0	0
Liczba dzieci przebywających z terenu Gminy Biały Bór w rodzinach zastępczych	7	5	9
Liczba dzieci przebywających z terenu Gminy Biały Bór w pieczy instytucjonalnej	0	0	0
Wydatkowana kwota	11.960,79 zł	21.291,20 zł	25.820,96 zł

Źródło: Dane własne M-GOPS w Białym Borze

Z przedstawionych danych wynika, że rośnie liczba dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej w formie rodzin zastępczych. W analizowanych latach nie ma dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy. Odpłatność Gminy Biały Bór za pobyt dzieci w pieczy co roku jest wyższa – tabela nr 20.

3.4 Niepełnosprawność

Obowiązująca definicja, mówi, iż niepełnosprawność oznacza „trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy”. Dotyczy osób, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem, zatem nie wystarczy, zatem poczucie bycia osobą niepełnosprawną z powodu złego stanu zdrowia – musi to potwierdzić odpowiednia komisja (zespół). Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnością wymaga szczególnych wysiłków, tj. promocji dostępu osób niepełnosprawnych do zatrudnienia oraz budowy systemu

wsparcia dla osób chorych psychicznie, których systematycznie przybywa. Wspomniane działania stwarzają możliwość integracji tej grupy ludności z pozostałą częścią społeczeństwa. Jednocześnie nadal powinny być konsekwentnie likwidowane bariery architektoniczne, komunikacyjne oraz transportowe, które utrudniają osobom z niepełnosprawnością funkcjonowanie w społeczeństwie. Rodziny z osobami niepełnosprawnymi są częściej narażone na zwiększone występowanie

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

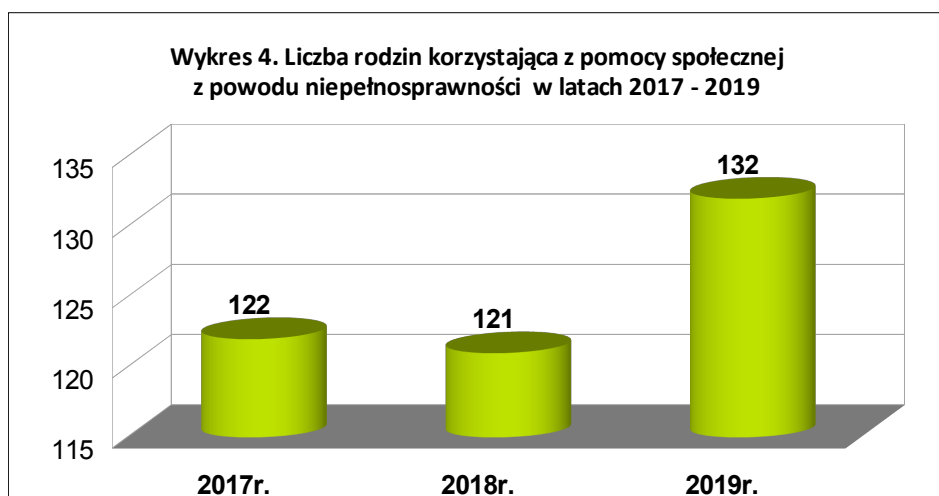
niedostatku, ubóstwa, niewydolności opiekuńczej i wychowawczej.

Do najczęstszych problemów, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne w swojej codziennej egzystencji należy zaliczyć:

- trudna sytuacja materialna;
- utrudniony dostęp do usług rehabilitacyjnych wynikający z niedostatecznej bazy rehabilitacji leczniczej;
- niska aktywność zawodowa na otwartym rynku pracy;
- brak zakładów pracy chronionej;
- bariery psychospołeczne, ekonomiczne, architektoniczne komunikacyjne utrudniające aktywność społeczno-zawodową;
- brak dostatecznej bazy informacyjno-szkoleniowej

Od wielu lat na obszarze Gminy Biały Bór obserwuje się problem niepełnosprawności. Sporządzenie pełnej diagnozy problemu niepełnosprawnych jest trudne, gdyż nie gromadzi się kompletnych danych statystycznych na ten temat. Głównym problemem Gminy w zakresie diagnozy zjawiska niepełnosprawności jest brak możliwości ustalenia rzeczywistej liczby osób niepełnosprawnych.

Pewien obraz problemu widoczny jest w statystykach Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białym Borze.

Źródło: Dane własne M-GOPS w Białym Borze

Pomimo zmniejszającej się liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białym Borze, niepełnosprawność pozostaje jednym z wiodących problemów. W latach 2017 – 2019 liczba osób niepełnosprawnych korzystająca z pomocy społecznej zwiększyła się i tak w 2017r. liczba rodzin korzystająca z pomocy z uwagi na niepełnosprawność wynosiła 122 i wzrosła do 132 w 2019r. - wykres 4.

Mając na uwadze wzrost liczby osób w starszym wieku, należy się liczyć z poważnym narastaniem problemu niepełnosprawności, gdyż wraz z upływem lat zmniejsza sprawność narządów, zmysłów i obniża się zdolność do samodzielnej egzystencji.

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

Tabela 21. Dzieci z posiadanym orzeczeniem o niepełnosprawności w latach 2017-2019

	2017r.	2018r.	2019r.
Liczba dzieci z posiadanym orzeczeniem o niepełnosprawności	31	31	31

Źródło: Dane własne M-GOPS w Białym Borze

Jeśli weźmiemy pod uwagę dane własne dotyczące liczby dzieci niepełnosprawnych to poziom niepełnosprawności wśród dzieci w analizowanych latach 2017-2019 utrzymuje się na stałym poziomie – tabela nr 21.

3.5 Długotrwała choroba

Kolejnym powodem pod względem liczby rodzin pobierających świadczenia z pomocy społecznej są problemy wynikające z długotrwałej lub ciężkiej choroby

Długotrwała choroba, definiowana również, jako choroba przewlekła to jedna z bardzo częstych przyczyn trudnej sytuacji życiowej osoby i rodziny. Dysfunkcja ta dotyczy bezpośrednio przede wszystkim osób starszych, choć zdarzają się przypadki chorób u ludzi w średnim wieku czy młodych. Długotrwała choroba to „(...) dolegliwość bądź stan patologiczny, który utrzymuje się przez dłuższy czas i który będzie trwał nadal do głównych cech choroby przewlekłej należą: długotrwałość, łagodniejszy niż w stanie ostrym przebieg, pogorszenie sprawności pacjenta, nieodwracalność zmian patologicznych i niepomyślne rokowania, a także następstwa psychospołeczne; osoby chorujące przewlekłe wymagają długotrwałej opieki lekarskiej, pielęgniarstwa i/ lub rehabilitacji.

W wielu przypadkach problem ten jest nierozwiązywalny, bowiem choroba przewlekła, wiąże się przede wszystkim z tym, że dolegliwości zdrowotne nie mijają, a wręcz przeciwnie utrzymują się latami albo nasilają się w miarę upływu czasu i kończą zaliczeniem osoby do stopnia niepełnosprawności przez organy do tego uprawnione.

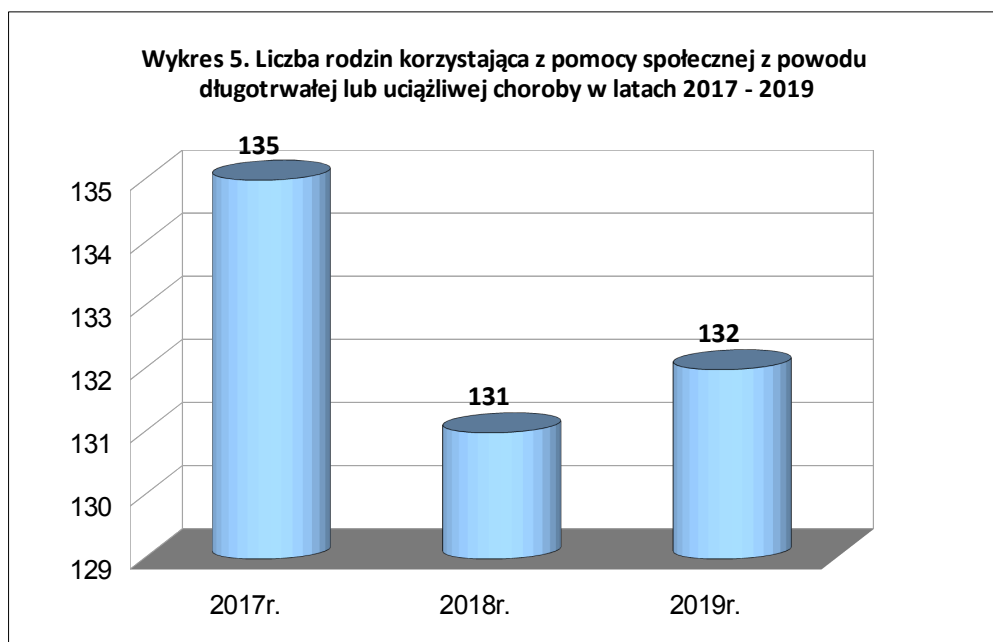
psychospołeczne; osoby chorujące przewlekłe wymagają długotrwałej opieki lekarskiej, pielęgniarstwa i/ lub rehabilitacji.

W wielu przypadkach problem ten jest nierozwiązywalny, bowiem choroba przewlekła, wiąże się przede wszystkim z tym, że dolegliwości zdrowotne nie mijają, a wręcz przeciwnie utrzymują się latami albo nasilają się w miarę upływu czasu i kończą zaliczeniem osoby do stopnia niepełnosprawności przez organy do tego uprawnione.

Z powodu długotrwałej lub uciążliwej choroby z pomocy społecznej z korzystało w 2017r. 135 rodzin, w 2018r. – 131 rodzin i w 2017r. – 132 rodzin. Z analizy danych wynika, że liczba rodzin ubiegająca się o pomoc z powodu choroby waha się, średniorocznie jest to ok. 133 rodzin

- wykres 5

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

Źródło: Dane własne M-GOPS w Białym Borze

Z powodu długotrwałej lub uciążliwej choroby z pomocy społecznej z korzystało w 2017r. 135 rodzin, w 2018r. – 131 rodzin i w 2019r. – 132 rodzin. Z analizy danych wynika, że liczba rodzin ubiegająca się o pomoc z powodu choroby waha się, średniorocznie jest to ok. 133 rodzin - wykres 5

3.6 Osoby starsze

Liczba osób starszych, emerytów, rencistów z roku na rok zwiększa się. Prognozy demograficzne wskazują, że w kolejnych latach procent osób w starszym wieku w całej populacji będzie systematycznie wzrastać. Do najważniejszych problemów ludzi starszych można zaliczyć: samotność, przewlekłą chorobę, niepełnosprawność, życie w ubóstwie, poczucie nieprzydatności. Zmieniająca się struktura i funkcje współczesnej rodziny nie sprzyjają kształtowaniu się warunków do sprawowania opieki nad sędziwym członkiem rodziny. Coraz częściej osoby starsze tworzą jednoosobowe gospodarstwa domowe, a jeśli już mieszkają razem z dziećmi, to przede wszystkim ich świadczenia emerytalne stanowią źródło pewnego i stałego dochodu rodzin wielopokoleniowych.

Aktywizacja i integracja w środowisku lokalnym osób w wieku poprodukcyjnym powinna być realizowana przez promowanie i wspieranie rozwiązań służących pełniejszej integracji społecznej. Przede wszystkim chodzi o wzmacnianie różnych form samoorganizacji, samodzielności i aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym. Ważne są także działania wspierające więzi międzypokoleniowe i poczucie odpowiedzialności młodszych pokoleń za osoby starsze z otoczenia rodzinnego i sąsiedzkiego. W pomocy społecznej dąży się do tego, aby działania podejmowane dla tej grupy osób przyczyniały się do większej aktywności, samodzielności i utrzymania kondycji psychofizycznej osób starszych na jak najwyższym poziomie. W większym zakresie wykorzystanie zasobów intelektualnych i twórczych osób starszych do aktywizacji środowiska lokalnego.

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

Ludzie starsi objęci systemem pomocy społecznej w Gminie Biały Bór korzystają z różnych form wsparcia, w tym między innymi: z usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, pomocy materialnej w formie zasiłków celowych na pokrycie kosztów leczenia, zakupu żywności, pobytu w domu pomocy społecznej lub zakładzie opiekuńczo – leczniczym.

W wielu przypadkach Ośrodek nie jest w stanie zabezpieczyć całodobowych usług, których te osoby wymagają. W takiej sytuacji osoby są kierowane do Domów Pomocy Społecznej (DPS) lub do Zakładów Opieki Długoterminowej (ZOL).

Na terenie Gminy Biały Bór nie ma DPS -u. Osoby wymagające umieszczenia w DPS są kierowane do placówek poza teren gminy, powiatu lub województwa. Na podstawie danych statystycznych M-GOPS w Białym Borze wynika, że w 2019r. w placówkach w DPS przebywało 15 mieszkańców naszej Gminy i 4 seniorów przebywało w ZOL.

W ostatnich latach obserwuje się wzrost wydatków na pomoc usługową w miejscu zamieszkania jak również dotyczącą pokrycia kosztów umieszczenia w placówce całodobowej. Koszty te już stanowią i będą stanowić w przyszłości duże obciążenie finansowe gminy, między innymi na fakt starzenia się społeczeństwa.

3.7 Kwestia dziecka

Kwestia dziecka i rodziny w polityce społecznej traktowana jest w sposób szczególny. Działalność na rzecz dzieci koncentruje się przede wszystkim na ochronie ich praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty i systemu ochrony zdrowia, wypoczynku oraz asekurowaniu w obliczu różnych zagrożeń życiowych poprzez m.in. zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców, organizowanie pieczy zastępczej, prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Szczególną rolę w kształtowaniu i wsparciu rodzin na terenie Gminy i całego kraju pełni rządowy program „500+”. Świadczenie wychowawcze w ramach programu Rodzina 500 plus mogą otrzymać rodzice oraz opiekunowie dzieci do 18. roku życia niezależnie od dochodu.

W 2019r. w ramach programu wsparcie uzyskało w naszej Gminie 866 dzieci, kwota wypłaconych świadczeń wyniosła 4.353.929 złotych.

Ważnym czynnikiem wspierającym trudną sytuację materialno-bytową rodzin z dziećmi są świadczenia rodzinne: zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka, świadczenie rodzicielskie oraz świadczenia o charakterze opiekuńczym. Z zasiłku rodzinnego oraz dodatków do niego korzystać mogą osoby, których dochód na osobę nie przekracza 674 zł, a w przypadku rodziny z dzieckiem niepełnosprawnym 764zł. Realizację świadczeń przedstawia tabela nr 22. Wśród przyznanych świadczeń dominują zasiłki rodzinne z dodatkami oraz świadczenie pielęgnacyjne przyznane z tytułu sprawowania opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym.

Tabela 22. Realizacja świadczeń rodzinnych w latach 2019r

Forma świadczeń	Liczba świadczeń	Wydatkowane środki w zł
Zasiłki rodzinne z dodatkami	438	983.612
Świadczenie rodzicielskie	21	227.952

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	43	43.000
Zasiłki pielęgnacyjne dla dzieci	31	6.691
Świadczenie pielęgnacyjne dla dzieci	23	383.086

Źródło: Dane własne M-GOPS w Białym Borze

Istotną rolę we wspieraniu dziecka i rodziny pełni MGOPS w Białym Borze, realizując m.in. rządowy program wieloletni „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019–2023, którego celem jest m.in. wsparcie gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym w zakresie dożywiania dzieci oraz zapewnienia posiłku osobom jego pozbawionym, ze szczególnym uwzględnieniem osób z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich.

Program zakładał zapewnienie dzieciom do 7 roku życia, uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej/ponadgimnazjalnej oraz osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 Ustawy o pomocy społecznej, a zwłaszcza osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

Beneficjentami programu są osoby i rodziny, których dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 150% kwoty kryterium dochodowego.

W 2019r. z gorącego posiłku w placówkach oświatowych skorzystało 196 uczniów/przedszkolaków na kwotę 132.186 zł. Ponadto 6 uczniów otrzymało posiłek na wniosek dyrektorów szkół w wysokości 2.513 zł, zgodnie z przyjętym gminnym Programem osłonowym w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2020.

Istotne znaczenie w edukacji dzieci i młodzieży odgrywa rządowego programu „Dobry start” Celem Programu jest wsparcie rodzin z dziećmi w ponoszeniu wydatków związanych z rozpoczęciem roku szkolnego. Świadczenie dobry start przysługuje bez względu na dochód rodziny w wysokości 300 zł. raz w roku na każde dziecko lub osobę uczącą się rozpoczynającą rok szkolny.

Z dofinansowania w ramach rządowego programu „Dobry start” skorzystało 571 uczniów na kwotę 171.300 zł. W porównaniu do 2018r. liczba uczniów pobierających świadczenie „Dobry start” zmniejszyła się o 13.

Ważnym elementem systemu wspierania rodziny zagrożonej wykluczeniem jest system stypendialny dla uczniów. Pomoc materialna jest udzielana uczniom w celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji, umożliwienia pokonywania barier dostępu do edukacji wynikających z trudnej sytuacji materialnej ucznia, a także wspierania edukacji uczniów zdolnych. Świadczeniami pomocy materialnej o charakterze socjalnym są:

- stypendium szkolne,
- zasiłek szkolny.

Stypendium szkolne może otrzymać uczeń, który znajduje się w trudnej sytuacji materialnej wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie. Miesięczna wysokość dochodu na osobę w rodzinie ucznia uprawniająca do ubiegania się o stypendium szkolne nie może być większa niż ustawowe kryterium dochodowe. Stypendium przysługuje uczniom szkół publicznych i niepublicznych, wychowankom ośrodków umożliwiających dzieciom i młodzieży realizację odpowiednio obowiązku szkolnego i nauki oraz słuchaczom niepublicznych kolegiów

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

nauczycielskich i nauczycielskich kolegów języków obcych, jednak nie dłużej niż do ukończenia 24. roku życia. Stypendium szkolne jest przyznawane na okres nie krótszy niż miesiąc i nie dłuższy niż 10 miesięcy w danym roku szkolnym, a w przypadku słuchaczy kolegów nauczycielskich – na okres nie dłuższy niż 9 miesięcy.

Podstawą do ubiegania się o zasiłek szkolny jest przejściowa trudna sytuacja materialna z powodu wystąpienia zdarzenia losowego. O zasiłek szkolny można ubiegać się w terminie nie dłuższym niż dwa miesiące od wystąpienia zdarzenia uzasadniającego przyznanie tego zasiłku.

Tabela 23. Liczba uczniów otrzymująca pomoc materialną w Gminie Biały Bór w latach 2017-2019

	Rok szkolny		
	2017/2018 Liczba przyznanych świadczeń	2018/2019 Liczba przyznanych świadczeń	2019/2020 Liczba przyznanych świadczeń
Stypendia szkolne ogółem	134	114	101
w tym:			
szkoły podstawowe	76	72	68
gimnazjum	19	9	X
szkoły ponadgimnazjalne	39	33	33
Zasiłki szkolne ogółem	3	6	7
w tym:			
szkoły podstawowe	1	4	3
gimnazjum	2	0	X
szkoły ponadgimnazjalne	0	2	4

Źródło: Dane własne M-GOPS w Białym Borze

W analizowanym okresie 2017-2019 liczba uczniów otrzymująca pomoc materialną w formie stypendium z roku na rok ulega zmniejszeniu. Najwięcej z pomocy korzystają uczniowie ze szkół podstawowych. Natomiast wzrasta liczba uczniów ubiegająca się o zasiłek szkolny. Sytuację udzielania pomocy uczniom przedstawia tabela nr 23.

W Gminie Biały Bór uczniom szkół podstawowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Biały Bór oraz Fundacja Rozwoju Demokracji, Edukacji, Kultury i Aktywizacji DEKA, jest przyznawana nagroda Burmistrza Białego Boru, w ramach Lokalnego Programu Wyrównywania Szans Edukacyjnych Dzieci i Młodzieży z Terenu Gminy Biały Bór.

Warunkiem otrzymania nagrody od Burmistrza jest osiągnięcie średniej oceny z przedmiotów nauczania na zakończenie danego roku szkolnego, co najmniej na poziomie 5,5 w klasach IV – VI i 5,25 w klasach VII -VIII .

W roku szkolny 2019/2020 przyznano łącznie 27 nagród po 200zł. łączna kwota przeznaczona na ten cel wyniosła 5.400,00 zł. Natomiast w roku szkolnym 2018/2019 i 2017/2018 nagrody Burmistrza Białego Boru za wysokie wyniki w nauce oraz osiągnięcia sportowe otrzymało 21 uczniów, kwota nagrody 200 zł, łączna wartość 4.200zł. - tabela nr 24. Zatem wynika, że możliwość otrzymania nagrody mobilizuje i motywuje uczniów do nauki i zabieganie o wysokie oceny.

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

Tabela 24. Przyznanie nagród Burmistrza Białego Boru

Wskaźnik	Rok szkolny 2017/2018		Rok szkolny 2018/2019		Rok szkolny 2019/2020	
	Liczba przyznanych nagród	Wydatkowane środki w zł	Liczba przyznanych nagród	Wydatkowane środki w zł	Liczba przyznanych nagród	Wydatkowane środki w zł
Nagroda burmistrza Białego Boru	21	4.200	21	4 200	27	5.400

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Białym Borze

3.8 Mieszkalnictwo

Mieszkaniowy zasób gminy tworzą lokale mieszkalne usytuowane w budynkach stanowiących w całości własność gminy Biały Bór oraz lokale położone w budynkach będących współwłasnością gminy i osób fizycznych. Mieszkaniowy zasób gminy Biały Bór w 2019r. to 82 lokale. Charakter lokali mieszkalnych gminnych prezentuje tabela nr 25. W zasobach gminy znajduje się 37 budynków mieszkalnych, w tym: - 17 budynków ze 100% udziałem gminy, - 20 budynków mieszkalnych z częściowym udziałem gminy. Ogólna powierzchnia użytkowa lokali wynosi 3.846 m².

Tabela 25. Liczba lokali mieszkalnych gminnych

Wskaźnik	2019r.
Liczba lokali mieszkalnych gminnych ogółem	82
w tym: lokale komunalne	62
lokalne socjalne	17
lokalne typu hotelowego	2
lokalne typu tymczasowego	1

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Białym Borze

Podstawowym celem władz gminy jest dążenie do zapewnienia mieszkańcom odpowiednich warunków socjalno-bytowych, zgodnych z obowiązującymi standardami poprzez:

1. tworzenie dogodnych warunków umożliwiających zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych,
2. podejmowanie działań mających na celu utrzymanie gminnego zasobu mieszkaniowego w stanie co najmniej nie pogorszonego oraz uzasadnionych sytuacjach inwestowanie w modernizację zasobu,
3. zapewnienie odpowiedniej ilości lokali mieszkalnych dla rodzin, które ze względu na trudne warunki materialne, zdrowotne i inne nie są w stanie zaspokoić potrzeb mieszkaniowych we własnym zakresie,
4. zapewnienie lokali socjalnych przy wykorzystaniu istniejącego zasobu w nieruchomościach gminy.

Konieczność systematycznego powiększania zasobu lokali socjalnych wynika z ustawowych regulacji zgodnie, z którymi wyroki o eksmisję orzekane wobec kobiet w ciąży, osób niepełnosprawnych, ubezwłasnowolnionych, obłożnie chorych oraz osób sprawujących opiekę

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

takimi osobami, emerytami, rencistami, osobami spełniającymi kryteria do otrzymania świadczeń z pomocy społecznej a także wobec bezrobotnych, określają uprawnienie do lokalu socjalnego. Zapewnienie takich lokali należy do obowiązków gminy.

Mieszkańcy Gminy Biały Bór będący w trudnej sytuacji finansowej mogą otrzymać wsparcie w postaci dodatków mieszkaniowych. Świadczenie to przyznawane jest na 6 miesięczny okres i nie podlegają przeliczeniu ze względu na zmianę dochodu lub kosztów utrzymania mieszkania. W 2019r. z ogólnej kwoty wydatkowanej na to zadanie, 11,4 % wypłacane jest w kasie dla wnioskodawców. Pozostała kwota przekazywana jest bezpośrednio do zarządców budynków. Głównymi odbiorcami są spółdzielnie mieszkaniowe, Urząd Miejski w Białym Borze oraz Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji. Realizację dodatków mieszkaniowych w Gminie Biały Bór przedstawia tabela nr 26.

Tabela 26. Realizacja dodatków mieszkaniowych w Gminie Biały Bór w latach 2017 – 2019

	LICZBA WNIOSKODAWCÓW		LICZBA PRYZNANYCH ŚWIADCZEŃ		KWOTA WYPŁACONYCH ŚWIADCZEŃ W ZŁ.	
	Dodatki mieszkaniowe	Dodatki energetyczne	Dodatki mieszkaniowe	Dodatki energetyczne	Dodatki mieszkaniowe	Dodatki energetyczne
2017	101	44	1127	182	305.172	2.922
2018	83	27	921	109	221.043	1.675
2019	72	15	784	67	185.569	1.508

Źródło: Opracowanie własne M-GOPS w Białym Borze

3.9 Inne dysfunkcje w rodzinach klientów pomocy społecznej

3.9.1 Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego

Na przełomie lat 2017-2019 udzielono wsparcia 5 osobom w związku z trudnościami w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego tj. 2017r. - 3 osoby, 2018r. - 2 osoby, 2019r. – 0.

3.9.2 Uzależnienie od alkoholu

Według najnowszej klasyfikacji zespół uzależnienia od alkoholu jest chorobą chroniczną i postępującą, która zaczyna się i rozwija bez świadomości osoby zainteresowanej, polega na niekontrolowanym piciu napojów alkoholowych i może doprowadzić do przedwczesnej śmierci.

Szacuje się, że w Polsce ok. 4 do 5 milionów ludzi żyje w rodzinach alkoholowych. Według najnowszych klasyfikacji zespół uzależnienia od alkoholu jest chorobą chroniczną i postępującą, która zaczyna się i rozwija bez świadomości osoby zainteresowanej.

Szerzące się zjawisko alkoholizmu dotyczy także mieszkańców gminy Osina, nie respektuje płci, wieku ani statusu intelektualnego. Jego rozmiar i niszczycielskie działanie daje się zaobserwować wśród klientów pomocy społecznej. Problem nadużywania alkoholu przez podopiecznych Ośrodka jest bardzo skomplikowany i trudny do przezwyciężenia, ponieważ obok alkoholizmu występują zaburzenia komunikacji między członkami rodziny, bieda, problemy

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

wychowawcze i zdrowotne. Reasumując, alkoholizm zarówno w życiu jednostki jak i w życiu społecznym zawsze powoduje stratę. Najważniejszymi problemami wynikającymi z alkoholizmu są:

- samozniszczenie osób uzależnionych od alkoholu,
- współuzależnienie stanowiące zagrożenie dla funkcjonowania biologicznego, emocjonalnego wszystkich członków rodziny,
- powodowanie przemocy, rozpad rodziny, rozwody,
- naruszenie prawa i porządku, przestępczość.

Na przełomie lat 2017-2019 z tytułu alkoholizmu skorzystało z pomocy finansowej 53 osoby. Nie jest to pełna liczba osób i rodzin z tym problemem, bowiem wielu podopiecznych, u których pracownik socjalny zauważa lub podejrzewa problem alkoholowy, nie uświadamia sobie uzależnienia, a wielu problem ten ukrywa.

Pomoc na rzecz rodzin i osób dotkniętych problemem alkoholowym odbywa się poprzez zadania realizowane, w szczególności:

1. działania profilaktyczne dla dzieci i młodzieży prowadzone przez świetlice szkolne,
2. zaspokajanie socjalnych potrzeb dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym poprzez opłacanie wyżywienia w szkole, wyposażenie w niezbędne artykuły szkolne i odzież,
3. sfinansowanie udziału w wypoczynku letnim.
4. współpraca z Policją, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przychodnią Terapii i Uzależnień oraz z Gminnym Punktem Konsultacyjnym w celu przekonania ludzi dotkniętych tą chorobą o konieczności podjęcia leczenia.
5. Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży poprzez uczestniczenie w zajęciach świetlic.

Do zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy przede wszystkim podejmowanie czynności zmierzających do poddania się leczeniu odwykowemu przez osoby uzależnione od alkoholu. Działania te głównie polegają na motywowaniu osób uzależnionych do podjęcia dobrowolnego leczenia i kierowaniu do właściwego zakładu leczenia odwykowego, a także na kierowaniu wniosków do sądu o wszczęcie postępowania w sprawie orzeczenia obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

Tabela 27. Liczba prowadzonych postępowań w gminie Biały Bór w latach 2017-2019

	Liczba prowadzonych postępowań	Liczba osób zmotywowanych do podjęcia terapii	Liczba wniosków do Sądu Rejonowego w sprawie zastosowania obowiązku leczenia odwykowego	Liczba umorzonych postępowań
2017r.	18	8	10	0
2018r.	24	6	0	0
2019r.	24	10	5	0

Źródło: Dane Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Białym Borze

Z danych Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Białym Borze wynika, że były prowadzone postępowania o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego. Ilość prowadzonych postępowań w latach 2017-2019 obrazuje tabela nr 27.

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

Realizowane są programy mające na celu maksymalne ograniczanie problemów związanych z uzależnieniami - zarówno w przypadku alkoholu jak i narkotyków. Programami profilaktycznymi, mającymi na celu minimalizację problemów związanych z uzależnieniami w Gminie, a wdrażanymi i realizowanymi przez Gminę Biały Bór jest Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Program Przeciwdziałania Narkomanii.

3.9.3 Narkomania

Termin narkomania określa stan uzależnienia od środków odurzających. Pojęcie to ma szerokie znaczenie i obejmuje nie tylko nałogowe używanie narkotyków, ale posługiwanie się wszelkimi środkami wywołującymi euforię odurzającą.

Zagrożenie narkomanią waha się w granicach 30%, są to dane ze służby zdrowia i policyjnych kronik. Inicjacja narkotyczna ma miejsce w wieku 10-14 lat. Przeważnie jest to 12 rok życia. 72% młodych ludzi robi to z ciekawości, 77,7% miała świadomość zagrożeń, jakie niesie ze sobą używanie narkotyków, 30% spróbowało za namową kolegów.

Społeczne skutki używania narkotyków to: wzrost przestępczości, wysokie koszty leczenia, przestępczość zorganizowana, rozpad rodziny, „wypadanie” z ról społecznych lub nie podejmowanie ich, rozwój patologii. Dla jednostki to – prostytutka, rozrywkowe zachowanie, choroby weneryczne, tj. AIDS, HIV, WZW.

Z danych Komendy Wojewódzkiej Policji w Szczecinie wynika, że nie istnieje problem z dostępem do substancji psychoaktywnych. Bardzo popularna jest amfetamina i konopie indyjskie. A więc niestety narkomania, to zjawisko społeczne i problem społeczny, gdyż obejmuje swym zasięgiem około 15,0% badanej populacji, a wiek inicjacji przypada na okres największego nasilania się postaw nonkonformistycznych i buntowniczych młodzieży. Widoczny jest przede wszystkim

niewystarczający poziom edukacji oraz brak systemu zbierania danych i rozpoznania zjawiska. Wśród klientów MGOPS w Biały Bór nie ma osób dotkniętych problemem uzależnienia od narkotyków.

3.9.4 Przemoc w rodzinie

Przemoc w rodzinie została zdefiniowana w art. 2 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zgodnie z tą definicją przez przemoc w rodzinie należy rozumieć wszelkie jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste osób w rodzinie, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Właściwe zdiagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie jest bardzo trudne. Przemoc domowa jest problemem złożonym, o którym nie łatwo się rozmawia, a któryjeszcze trudniej jest zbadać. Istniejące statystyki pozwalają oszacować jedynie jego przybliżone rozmiary. Oficjalne statystyki nie obejmują niezgłaszanych przypadków przemocy, a problematyka przemocy jest traktowana jako sprawa wstydliva, drażliwa, skrywana w czterech ścianach domu, stąd proces badawczy napotyka na liczne bariery metodologiczne.

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się przede wszystkim:

- **intencjonalnością** – przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary;
- **nierównowagą sil** – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą; ofiara jest słabsza, a sprawca jest silniejszy;
- **naruszaniem praw i dóbr osobistych** – sprawca wykorzystuje przewagę siły i narusza podstawowe prawa ofiary (np. do wolności, do nietykalności osobistej, do godności, szacunku itp.);
- **powodowaniem cierpienia i bólu** – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody; doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Specjaliści wyróżniają pięć podstawowych form przemocy w rodzinie, gdzie poszczególne formy najczęściej występują w połączeniu z innymi:

- 1) **fizyczną** – najbardziej widoczną i najtrudniejszą do ukrycia, od szturchania, popychania, ciągnięcia za włosy, uszy, aż po zachowania powodujące ostre urazy fizyczne wymagające hospitalizacji;
- 2) **psychiczną** – najtrudniejszą do udowodnienia, często zaczynającą się niepostrzeżenie, od ignorowania czyichś potrzeb, krytykowania poglądów, zazdrości, ograniczania kontaktów z bliskimi, po oskarżanie, poniżanie, wyśmiewanie, upokarzanie, szantażowanie i groźby;
- 3) **ekonomiczną/materialną** – uniemożliwianie podjęcia pracy, dostępu do wspólnych środków finansowych i dóbr materialnych, odbieranie zarobionych pieniędzy, niszczenie własności, niełożenie na utrzymanie rodziny;
- 4) **seksualną** – przedmiotowe traktowanie drugiej osoby w celu zaspakajania własnych potrzeb seksualnych, zmuszanie do nieakceptowanych przez partnera praktyk i zachowań seksualnych (od sytuacji zmuszania do oglądania pornografii po gwałt);
- 5) **zaniedbanie** – najczęściej stosowane wobec dzieci, a objawiające się niezaspokajaniem ich podstawowych potrzeb emocjonalnych i fizycznych; o zaniedbaniu mówimy w przypadku odrzucenia emocjonalnego dziecka, braku zainteresowania jego rozwojem, problemami, a także zdrowiem i higieną.

Sytuację przemocy w rodzinie często opisuje się także w innych kategoriach nazywanych przemocą „gorącą” lub „chłodną”. Przemoc gorąca to gwałtowne wybuchy tłumionych uczuć złości, frustracji, wściekłości, powodujące agresywne zachowania wobec najbliższych. Przemoc chłodna przyjmuje najczęściej postać bardzo rygorystycznego stylu

wychowania, czy też autorytarnego traktowania dorosłych członków rodziny. Stosujący przemoc, przekonany o słuszności swoich czynów, zawsze znajduje dla nich usprawiedliwienie.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem złożonym, wieloaspektowym, rozpatrywanym w czterech perspektywach: prawnej, psychologicznej, moralnej i społecznej. Dlatego przeciwdziałanie jej wymaga podejścia interdyscyplinarnego.

Przemoc w rodzinie to działanie dokonywane w ramach rodziny przez jednego z jej członków przeciwko pozostałym, godzące w ich prawa lub dobra osobiste, a w szczególności w ich życie lub zdrowie (psychiczne lub fizyczne), powodujące u nich szkody lub cierpienie. Z punktu widzenia prawa, przemoc w rodzinie to przestępstwo.

Problem przemocy w rodzinie jest trudny do precyzyjnego określenia. Dane z sądu, prokuratury i Policji pozwalają jedynie wskazać w pewnej mierze liczbę przypadków przemocy

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

domowej, które znalazły się w kręgu zainteresowania danej instytucji.

Z ustaleń wywiadów środowiskowych i spostrzeżeń pracowników socjalnych MGOPS w Białym Borze wynika, iż zjawisko przemocy jest dość częste, szczególnie skierowana jest ona w stosunku do dzieci i kobiet, ale również często przemoc jest zatajana przez ofiary przemocy lub też bagatelizowana. Efekty pracy pracowników socjalnych są niewymierne, ponieważ często pracownicy socjalni wchodzi w środowisko gdzie zachodzi podejrzenie przemocy, ofiara przemocy jest zastraszona, nie wierzy w poprawę swojej sytuacji, jest niechętna do współpracy. Pracownicy socjalni podejmują długofalową pracę z tą osobą motywując ją do podjęcia działań, umacniają i wspierają oraz wskazują osoby i instytucje pomagające ofiarom przemocy na terenie oraz z poza terenu gminy Biały Bór.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada obowiązek prowadzenia procedury „Niebieskie Karty” na przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia.

Tabela 28. Liczba założonych Niebieskich Kart w Gminie Biały Bór w latach 2017-2019

	2017r.	2018r.	2019r.
Liczba Niebieskich Kart ogółem	9	5	6
w tym założonych przez:			
Policję	9	4	5
Ośrodek Pomocy Społecznej	0	1	1
szkołę	0	0	0
GKRPA	0	0	0
ochronę zdrowia	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne M-GOPS w Białym Borze

Jak wynika z danych OPS dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie oraz realizacji procedury „Niebieskiej Karty” na terenie Gminy Biały Bór skala przemocy w rodzinie oraz jej częstotliwość waha się. W 2017r.z „Niebieska Karta” była zakładana 9 razy, w 2018r. - 5 i 6 razy w 2019r. - tabela nr 28.

Tabela 29. Liczba osób pokrzywdzonych podczas przemocy domowej w Gminie Biały Bór w latach 2017-2019

	2017r.	2018r.	2019r.
Liczba osób pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej w tym:	10	7	7
kobiety	9	6	5
mężczyźni	1	0	1
dzieci	0	1	1

Źródło: Opracowanie własne M-GOPS w Białym Borze

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

Ogólna liczba osób objętych pomocą przyjmuje tendencje spadkową. Z analizy danych statystycznych z lat 2017-2019 wynika, że najczęściej przemoc domowej doznają kobiety – tabela nr 29. Najczęściej zgłaszaną formą przemoc jest przemoc psychiczna /emocjonalna oraz przemoc fizyczna.

3.9.5 Bezdomność

Bezdomność to sytuacja osób, które z różnych przyczyn, czasowo lub trwale, nie są w stanie własnym staraniem zapewnić sobie schronienia spełniającego minimalne warunki pozwalające uznać je za pomieszczenie mieszkalne.

Istnieje również definicja prawna zawarta w „Ustawie o pomocy społecznej”, zgodnie z którą, za osobę bezdomną uważa się „osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania”.

Głównych przyczyn bezdomności należy upatrywać w sytuacji społeczno-ekonomicznej, której efektem jest wzrastające bezrobocie, likwidacja hoteli robotniczych, pogłębiające się zjawisko ubóstwa. Bezdomność jest też skutkiem różnych patologii, zaburzeń psychicznych i osobowościowych tj. alkoholizmu, przestępczości, rozwodów lub rozpadów więzi nieformalnych, braku opieki ze strony osób najbliższych i przemocy w rodzinach. Istnieją także prawne przyczyny bezdomności, które dotyczą głównie eksmisji za długi i zaległości w opłatach. Na uwagę zasługują także przyczyny natury psychologicznej, gdzie bezdomność jest świadomym wyborem innego sposobu życia i odmiennego systemu wartości. Bezdomność wynika także z niewydolności polityki mieszkaniowej m. in. małej ilości mieszkań komunalnych, wzrostu cen mieszkań czynszowych, braku lokali zastępczych. Przyczyny bezdomności wzajemnie się przenikają i warunkują.

Udzielanie pomocy osobom bezdomnym jest zadaniem własnym gminy, jednak ze względu na przemieszczanie się tych osób i charakter ogólnokrajowy zjawiska należy podkreślić ogromne znaczenie dla przeciwdziałania i łagodzenia jego skutków przez działania organizacji pozarządowych i innych podmiotów niepublicznych. Na przełomie lat 2017-2019 udzielono pomocy finansowej jak i rzeczowej: w roku 2017 dla 6 osób bezdomnych, w roku 2018 dla 8 i w roku 2019 dla 6 bezdomnych. Bezdomności na terenie Gminy Biały Bór utrzymuje się na tym samym poziomie.

3.10 Podsumowanie

Analizując powyższe dane należy mieć na względzie, że dane statystyczne nie odzwierciedlają do końca faktycznej sytuacji, gdyż skala występowania omawianych zjawisk może być większa. Niektóre sytuacje problemowe występujące na terenie Gminy nie są nam znane, gdyż rozgrywają się w tzw. zacisku domowym. Wszystkie wymienione powyżej problemy mogą ze sobą współistnieć lub wynikać jeden z drugiego. Niezbędne jest ich likwidowanie i zapobieganie im, w celu zmniejszenia patologii i marginalizacji ludności Gminy Biały Bór.

Dobrem nadrzędnym strategii rozwiązywania problemów społecznych jest człowiek – jego potrzeby zarówno w kontekście indywidualnym, jak i społecznym. Strategia jest dokumentem

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

opisującym, analizującym i wartościującym zjawiska w tym obszarze rzeczywistości, od którego zależy stworzenie wizji godnego życia zarówno jednostki, jak też grupy społecznej jako całości; w praktyce stanowi skuteczny instrument realizacji przyjętych założeń dla osiągnięcia stanu określonego w wizji.

Zapisy Strategii mogą być realizowane przed wszystkim przy pomocy kapitału ludzkiego i społecznego. Rozwiązywanie najważniejszych problemów społecznych zależy od jakości zasobów ludzkich i zaufania społecznego. Kapitał ludzki to: wiedza, umiejętności, kwalifikacje i zdolności ludzi do szybkiego oraz skutecznego radzenia sobie z problemami natury zarówno społecznej jak i psychologicznej.

Kapitał społeczny jest uzupełnieniem kapitału ludzkiego. Składa się z relacji międzyludzkich, tj. zaufania, zrozumienia, wspólnych wartości, które integrują społeczność, a przez to umożliwiają wspólne działania. Potencjał intelektualny, zdobyte kwalifikacje i doświadczenia będą mogły być należycie spożytkowane w społeczeństwie opartym na wiedzy. Wdrożenie celu umożliwi prowadzenie satysfakcjonującego życia zawodowego.

Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego oraz powszechny dostęp do nowoczesnych technologii informacyjnych jest jednym z najważniejszych wyzwań nowoczesnej gospodarki i nowoczesnego społeczeństwa. Bez rozwoju zasobów ludzkich nie będzie możliwe sprostanie wymogom nowoczesnego społeczeństwa.

Strategia jest dokumentem otwartym, podlegającym stałemu monitoringowi i ewaluacji zadań. Wprowadzenie procedur monitoringu i ewaluacji pozwoli na wprowadzenie zmian w realizacji poszczególnych celów i zadań w zależności od zmieniających się warunków i potrzeb społecznych

4. Problemy i oczekiwania społeczne na podstawie ankiety

Identyfikacja problemów społecznych jest jednym z najważniejszych elementów każdego postępowania diagnostycznego. Podstawowym narzędziem badawczym, identyfikującym problemy społeczne jest kwestionariusz ankiety wypełniany przez mieszkańców gminy.

Badania ankietowe prowadzone w ramach diagnozy sytuacji społecznej w Gminie służą identyfikacji, określeniu przyczyn i skali występujących na jej terenie problemów społecznych oraz wskazaniu działań, jakie należałoby podjąć w celu zmniejszenia ich natężenia oraz zminimalizowania ich skutków. W tym celu został opracowany druk ankiety. Jednakże z powodu wprowadzonego w kraju stanu epidemiologicznego, badanie ankietowe prowadzono jedynie drogą elektroniczną, ankieter nie prowadził badań bezpośrednio w miejscu zamieszkania. Wynik badania ankietowego jest zerowy, nikt z mieszkańców Gminy Biały Bór nie wypełnił ankiety.

Wobec powyższego diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej w Gminie Biały Bór została oparta na badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w Gminie lub obejmujących zasięgiem działania jęgo mieszkańców.

5. Analiza SWOT w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

Aby zaprojektować skuteczne cele i kierunki działań w zdiagnozowanych powyżej obszarach posłużono się analizą SWOT.

Analiza SWOT, jako narzędzie pomocnicze pozwoli na pogłębioną ocenę otoczenia planowanych w przedmiotowej strategii kierunków działań. Z oczywistych względów posłuży

uporządkowaniu informacji mających kluczowe znaczenie dla polityki społecznej Gminy Biały Bór. Zastosowana technika analityczna SWOT oparta została na czynnikach mających wpływ na rozwój sfery społecznej pogrupowanych w cztery kategorie czynników strategicznych:

***S (Strengths) – mocne strony:** wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obszaru,

***W (Weaknesses) – słabe strony:** wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego obszaru,

***O (Opportunities) – szanse:** wszystko to co stwarza dla analizowanego obszaru szansę korzystnej zmiany,

***T (Threats) – zagrożenia:** wszystko to co stwarza dla analizowanego obszaru niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Przeanalizowano obecny potencjał Gminy (mocne i słabe strony) oraz wskazano na zewnętrzne warunki i procesy, które wpływają lub w najbliższym czasie będą wpływać na funkcjonowanie Gminy w analizowanych obszarach strategicznych (szanse i zagrożenia)

Tabela 30. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. zapewnienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego - darmowy dostęp do pedagogów, psychologów, prawników i psychoterapeutów 2. wykwalifikowana kadra pomocy społecznej, 3. zapewnienie pomocy rodzinom w formie asystenta rodziny, 4. potencjał dla rozwoju różnych form turystyki, 5. drogi krajowe i szlaki komunikacyjne, 6. dobra infrastruktura sportowo-rekreacyjna, 7. dobrze rozwinięta baza edukacyjna, 8. zapewnienie pomocy rodzinom w formie asystenta rodziny, 9. dostępność do programów i projektów wspierających rodzinę, 10. organizacje pozarządowe działające na rzecz rodzin, 11. współpraca MGOPS Biały Bór m.in z placówkami oświatowymi, instytucjami, organizacjami pozarządowymi, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie- w zakresie wspólnych działań na rzecz rodziny, 12. sprzyjające warunki krajobrazowe i infrastrukturalne do aktywnego spędzania czasu wolnego i rozwijania zainteresowań, 13. działalność Klubu Seniora cykliczne wydarzenia kulturalne	1. niekorzystne trendy demograficzne - starzenie się społeczeństwa, 2. bezradność opiekuńczo-wychowawcza rodziców, 3. rozpad więzi rodzinnych – separacje, rozwody, emigracja zarobkowa, 4. wieloaspektowość dysfunkcji szczególnie w rodzinach wielodzietnych, 5. brak zapewnienia opieki instytucjonalnej dla dzieci do lat 3, 6. bezrobocie rodziców i pełnoletnich członków rodzin 7. brak atrakcyjnych warunków do zatrudniania młodych ludzi, 8. brak mieszkań chronionych, wspomaganych 9. niewystarczająca ilość mieszkań socjalnych, gminnych, 10. brak placówek pobytu dziennego dla seniorów, 11. narastający problem braku opieki nad osobami starszymi ze strony rodziny, 12. brak ofert pracy dla osób niepełnosprawnych, 13. brak placówek wsparcia dziennego – świetlic środowiskowych, 14. uzależnienia jako przyczyna wielu problemów społecznych 15. niska świadomość środowiska lokalnego na temat zjawiska przemocy i możliwości uzyskania pomocy,

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

14.dobry dostęp do podstawowej opieki medycznej - 2 ZOZ	16.ograniczony budżet gminy na realizację zadań, 17.duża odległość do aglomeracji miejskich, 18.brak rozwiniętego wolontariatu.
SZANSE	ZAGROŻENIA
1.rozwoj współpracy z miastami partnerskimi, 2.odbudowywanie funkcji opiekuńczych i wychowawczych rodziców wobec dzieci, 3.realizacja polityki prorodzinnej państwa , 4.realizacja programów rządowych na rzecz osób starszych i osób niepełnosprawnych, 5.środki finansowe zewnętrzne, w tym UE na rzecz działań w zakresie rynku pracy, aktywizacji zawodowej, edukacji, 6.możliwość kontynuowania w gminie nauki na poziomie ponadgimnazjalnym, 7.samozatrudnienie (założenie działalności gospodarczej) jako forma przeciwdziałania bezrobociu, 8.podejmowanie działań wspierających zatrudnienie przez osoby mające problem ze znalezieniem pracy, 9.upowszechnianie informacji dot. osób starszych, niepełnosprawnych i ich praw, 10.kreowanie działań podnoszących aktywne formy spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne, 11.podnoszenie poziomu zaradności mobilności osób niepełnosprawnych, długotrwale chorych i starszych, 12.wykorzystywanie potencjału ludzi starszych, 13.rozwoj polityki senioralnej, 14. podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników na rzecz rodziny.	1.trudna sytuacja społeczno-gospodarcza, wpływająca na kwestie związane z bezrobociem i ubóstwem w rodzinie, 2.kryzys funkcji rodziny i jej roli w życiu społecznym, zatrącenie rodzinnych wartości, 3. bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów, 4.migracje ludzi młodych za pracę, 5.niskie świadczenia emerytalno-rentowe, 6.zanikanie modelu rodzin wielopokoleniowych oraz zmiany demograficzne, skutkujące wcześniejszym korzystaniem z systemu instytucjonalnego wsparcia, 7.zrzucanie odpowiedzialności za opiekę nad osobą starszą/niepełnosprawną na instytucje, 8.niewystarczające środki finansowe na realizację zadań, 9.wypalenie zawodowe pracowników działających w sferze pomocy społecznej, 10.uzależnienie rodzin od systemu pomocy społecznej, 11.niedostateczna ilość czasu spędzanego przez rodziców z dziećmi, 12.bierność społeczna, 13.pogłębiający się proces marginalizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i niepełnosprawnością, 14.nowe zadania gmin zlecane bez pokrycia finansowego ze środków centralnych 15.obniżający się wiek inicjacji alkoholowej i innych używek.

Źródło: Opracowanie własne M-GOPS w Białym Borze

II. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

6. Realizacja strategii

6.1 Misja i wizja Gminy Biały Bór

Wizja rozwiązywania problemów społecznych dla Gminy Biały Bór została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów strategicznych (problemowych). Misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych to:

***Biały Bór gminą budującą silne rodziny,
stwarzającą mieszkańcom możliwości rozwoju
oraz skutecznie przeciwdziałającą zjawiskom marginalizacji społecznej***

Kluczowym zadaniem władz Gminy Biały Bór jest zapewnienie wysokiego poziomu życia swoim mieszkańcom. Na szczególną uwagę zasługują osoby, które z różnych przyczyn samodzielnie

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

nie są w stanie włączyć się w szereg przemian podnoszących warunki życiowe społeczności lokalnej. Wsparcie tych osób stworzy im szansę do rozwoju, a co za tym idzie przełoży się na spadek patologii społecznych w Gminie. Zakres zadań związanych ze sferą społeczną oddziałującą na standard życia mieszkańców jest bardzo szeroki. Wizja rozwoju Gminy zostanie zrealizowana poprzez różnego rodzaju działania.

6.2 Prognoza zmian w zakresie objętym strategią

Prognoza przemian społecznych jest niezwykle ważna przy podejmowaniu wszelkich decyzji o przyszłości gminy. Gmina Biały Bór, podobnie jak inne samorządy w Polsce, stanie wkrótce przed koniecznością zmierzenia się z nowymi problemami wynikającymi zarówno z uwarunkowań lokalnych, jak i wpływu zewnętrznej sytuacji społeczno-polityczno-gospodarczej.

Mając na względzie oddziaływanie i problemy globalne, lokalna polityka społeczna w Gminie Biały Bór powinna uwzględniać narastający problem starzenia się społeczeństwa, zmiany systemu wartości, zmiany w strukturze rodziny, czy też powiększające się obszary zagrożeń funkcjonowania jednostki i rodziny. Można więc przyjąć, że pomoc społeczna będzie podlegać dużym przemianom zarówno w układzie instytucjonalnym, jak i zadaniowym. Rozwój sytuacji społecznej na terenie Gminy będzie ściśle związany z rozwojem ekonomiczno – społecznym społeczności lokalnej.

Skala problemów społecznych gminy wskazuje na konieczność podjęcia i działań zmierzających do rozwiązywania pojawiających się problemów lub zmniejszenia ich negatywnego wpływu na życie mieszkańców.

Istotnym aspektem działania jest wsparcie rodzin, w których zagrożony jest proces rozwoju i wychowania dzieci. Objęcie szczególnym wsparciem rodzin, w których ten problem został rozpoznany powinno być priorytetowym działaniem strategicznym wszystkich instytucji podmiotów działających na rzecz rodziny. Rodzina, a w szczególności wychowujące się w niej dzieci stanowią ważny potencjał rozwojowy Gminy, dlatego wiele uwagi należy poświęcić działaniom, które

wzmocnią rolę rodziny, ale także przyczynią się do tego, że dorastające w rodzinach dzieci będą wiązać swoją przyszłość z pozostaniem w Gminie Biały Bór. Najważniejsze działania adresowane w celu wsparcia rodziny obejmują:

- 1) utworzenie żłobka w celu umożliwienia rodzicom opieki nad najmłodszymi dziećmi,
- 2) utworzenie dziennych ośrodków wsparcia /światlic środowiskowych/ celem zapewnienia dzieciom w wieku szkolnym pomocy w nauce, rozwoju zainteresowań i uzdolnień, rozwoju kultury osobistej oraz atrakcyjnych sposobów spędzania czasu wolnego,
- 3) rozwój poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wychowujących dzieci,
- 4) rozwój usług asystenta rodziny dla rodzin mających problemy w obszarze wychowania dzieci, zwłaszcza rodzin, którym zagraża ograniczenie lub pozbawienie władzy rodzicielskiej,
- 5) zacieśnienie więzi międzypokoleniowej w pracy z rodzinami poprzez wspieranie rodzin wychowujących dzieci potencjałem i doświadczeniem seniorów.

Wśród wielu problemów społeczno-gospodarczych występujących na terenie Gminy Biały

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

Bór prognozuje się proces starzenia się społeczeństwa. Jest to jeden z istotnych problemów w gminie. Niezbędne są działania wspierające osoby w wieku senioralnym w utrzymaniu jak najlepszej sprawności życiowej, w tym wsparcie rehabilitacyjne, medyczne, pielęgnacyjne i socjalne, odpowiadające indywidualnym potrzebom seniorów. W tym obszarze niezbędne są działania w zakresie:

- 1) rozwój i utrzymanie wysokiego poziomu usług opiekuńczych świadczonych w środowisku zamieszkania seniora,
- 2) utworzenie ośrodka wsparcia dziennego i całodobowego z szeroką ofertą usług dla seniorów,
- 3) rozwój usług rehabilitacyjnych, wspomagających w zakresie utrzymania jak najlepszej kondycji i samodzielności w funkcjonowaniu,
- 4) rozwój usług medycznych specjalistycznych.

Ważnym kierunkiem planowania działań strategicznych jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i uzależnieniom. Obszarem tych działań należy wypełnić zwłaszcza, działaniami informacyjnymi i profilaktycznymi, aby w jak największym stopniu uświadomić mieszkańcom zagrożenia oraz informować jak należy im przeciwdziałać i chronić się przed utrwalaniem niepożądanych zachowań społecznych. Do wdrożenia planowanych kierunków działań powinien być wykorzystany potencjał masowej infrastruktury oraz instytucje odpowiedzialne za realizację w/w zadań.

Wprowadzanie zmian społecznych na terenie Gminy Biały Bór, poprzez realizację celów i zadań strategicznych, zaowocuje ograniczeniem skutków rozpoznanych problemów społecznych, intensyfikacją rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy oraz poprawą jakości życia mieszkańców. Prognozuje się, że realizowane działania zaktywizują i zachęcą mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu problemów dotyczących społeczność lokalną.

Wdrożenie strategii spowoduje:

- poprawę bezpieczeństwa socjalnego obywateli oraz poprawę warunków ich życia,
- zwiększenie liczby miejsc na lokalnym rynku pracy,
- wzmocnienie kompetencji i potencjału osób, które ubiegają się o zatrudnienie,
- poprawę stanu zdrowia i sprawności fizycznej, w tym szczególnie osób starszych i niepełnosprawnych,
- poprawę jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych,
- zapewnienie dostępu do usług pielęgnacyjnych i opiekuńczych w środowisku zamieszkania, bez konieczności kierowania mieszkańców do DPS,
- wzmocnienie pozycji rodziny w społeczności lokalnej,
- zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie,
- zmniejszenie rozmiaru problemu uzależnień w gminie,
- stworzenie dogodnych warunków rozwoju dzieci i młodzieży.

Osiągnięcie prognozowanych zmian będzie możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie Gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej.

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

Wskazane kierunki zmian społecznych nie wyczerpują wszystkich możliwości i potencjału Gminy Biały Bór. Zakłada się, że planowane zmiany będą wdrażane sukcesywnie, z uwzględnieniem możliwości organizacyjnych i finansowych samorządu oraz instytucji wspierających samorząd w realizacji zadań. Wytyczone kierunki zmian znajdą swoje odzwierciedlenie w celach operacyjnych jakie zostały zdefiniowane dla niniejszej strategii.

Uwzględniając przeprowadzoną diagnozę sytuacji społecznej w Gminie oraz skalę i znaczenie społeczne ujawniających problemów określono cele strategiczne, cele operacyjne i kierunki działań, które uwzględniają zagrożenia i problemy wynikające z sytuacji zewnętrznej, ale przede wszystkim biorą pod uwagę uwarunkowania lokalne.

6.3 Cele strategiczne oraz kierunki niezbędnych działań

Celem Strategii jest podjęcie systemowych rozwiązań problemów społecznych występujących w gminie i destabilizujących życie mieszkańców. Wytyczone cele zrealizowane zostaną przy wykorzystaniu istniejących instytucji, organizacji i innych podmiotów działających w sferze społecznej. Zintegrowanie lokalnego środowiska zagwarantuje pomoc i wsparcie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno – bytowej oraz umożliwi ludziom życie w poczuciu poszanowania godności każdej osoby, eliminowanie dysfunkcji oraz równy dostęp do zasobów podstawowych usług.

Celem strategii są działania długookresowe i długofalowe, polegające na inwestycji w kapitał ludzki, Szczegółowa diagnoza i analiza sytuacji społecznej Gminy Biały Bór pozwoliła wyodrębnić następujące cele strategiczne:

- **wspieranie osób i rodzin, wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży,**
- **wspieranie działań służących poprawie jakości życia osób w wieku senioralnym i osobom niepełnosprawnym,**
- **rozwój i profesjonalizacja służb społecznych**

Następnie w ramach poszczególnych celów strategicznych wyodrębniono cele operacyjne oraz kierunki niezbędnych działań:

Cel strategiczny 1: Wspieranie osób i rodzin, wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży

Cel operacyjny	Kierunki niezbędnych działań	Realizatorzy	Budżet	Wskaźnik realizacji działań	Harmonogram realizacji
1.1 Wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji rodzicielskiej	Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom i rodzinom o niskich dochodach w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych	M-GOPS	Budżet gminy, budżet państwa, dotacje, inne	- liczba udzielonych świadczeń, - liczba rodzin korzystających z pomocy	2021-2027
	Rozwijanie systemu ulg skierowanych do rodzin wielodzietnych, w tym Karta Dużej Rodziny	M-GOPS, JST	Budżet gminy, budżet państwa, inne	- liczba rodzin objętych programem - liczba wydanych KDR	2021-2027
	Zapewnienie rodzinom mającym trudności w	M-GOPS, JST,	Budżet gminy, budżet	- liczba rodzin objęta asystenturą rodziny,,	2021-2027

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

	wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczym wsparcia w formie asystenta rodziny/rodziny wspierającej,	Kuratorzy sądowi	państwa, środki pomocowe UE, inne	- liczba zatrudnionych asystentów rodziny	
	Systematyczna praca socjalna	M-GOPS	Budżet gminy, budżet państwa	- liczba rodzin objęta wsparciem	2021-2027
	Realizacja działań służących podnoszeniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców wykazujących braki w tym zakresie, m.in. „szkoła dla rodziców”	M-GOPS, JST, PCPR, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe	Budżet gminy, budżet państwa, środki pomocowe UE, inne	- liczba rodzin objęta wsparciem, - liczba realizowanych działań	2021-2027
1.2 Tworzenie warunków dla prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży	Podjęcie działań w celu zapewnienia opieki dzieciom do lat 3,	JST, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, budżet państwa, środki pomocowe UE, inne	- liczba powstałych placówek, - liczba dzieci objęta opieką - liczba dostępnych miejsc	2021-2027
	Zapewnienie dostępności do opieki przedszkolnej,	JST, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, budżet państwa, środki pomocowe UE, inne	- liczba powstałych placówek, - liczba dzieci objęta opieką	2021-2027
	Udzielanie pomocy materialnej dzieciom i młodzieży w rodzinach dotkniętych ubóstwem	M-GOPS, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, budżet państwa, środki pomocowe UE, inne	- liczba dzieci otrzymująca stypendium socjalne, - liczba dzieci otrzymująca zasiłki szkolne, - liczba dzieci objęta dożywianiem w placówce	2021-2027
	Promowanie uczniów szkół podstawowych za wysokie wyniki w nauce oraz osiągnięcia sportowe m.in. przez przyznanie nagrody Burmistrza Białego Boru	Placówki oświatowe, UM, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, budżet państwa, środki pomocowe UE, inne	- liczba przyznanych nagród, - liczba uczniów otrzymujących nagrodę	2021-2027
	Zwiększenie dzieciom i młodzieży dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego	Placówki oświatowe, BCKiR, organizacje pozarządowe, M-GOPS	Budżet gminy, budżet państwa, środki pomocowe UE, inne	- liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach, - liczba zorganizowanych zajęć	2021-2027
	Rozwój wsparcia dla dzieci niepełnosprawnych	M-GOPS, JST, placówki oświatowe, organizacje	Budżet gminy, budżet państwa, środki	-liczba dzieci objętych wsparciem	2021-2027

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

		pozarządowe	pomocowe UE, inne		
	Tworzenie dziennych placówek wsparcia dla dzieci i młodzieży	JST, M-GOPS, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, budżet państwa, środki pomocowe UE, inne	- liczba powstałych ośrodków wsparcia, - liczba uczestników, - liczba dostępnych miejsc	2021-2027
1.3 Prowadzenie kompleksowego systemu wsparcia w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie i uzależnieniom	Organizowanie wsparcia specjalistycznego (psychologicznego, prawnego) dla ofiar i sprawców przemocy	GKRPA, ZI M-GOPS, PCPR, Policja, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, budżet państwa, środki pomocowe UE, inne	- liczba osób/rodzin objęta wsparciem,	2021-2027
	Kompleksowa pomoc dla ofiar przemocy, w tym realizacja procedury „Niebieskiej Karty”	M-GOPS, ZI, Policja, GKRPA,	Budżet gminy, budżet państwa, środki pomocowe UE, inne	- liczba osób/rodzin objęta wsparciem, - liczba założonych Niebieskich Kart	2021-2027
	Podejmowanie działań w zakresie dostępności pomocy terapeutycznej osób uzależnionych oraz członków ich rodzin	M-GOPS, GKRPA, ZI, PCPR, Policja, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, budżet państwa, środki pomocowe UE, inne	- liczba osób/rodzin objęta wsparciem, - liczba osób korzystających z leczenia	2021-2027
	Profilaktyka i edukacja w zakresie uzależnień mieszkańców Gminy	GKRPA, PCPR, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, budżet państwa, środki pomocowe UE, inne	- liczba akcji profilaktycznych, - liczba zrealizowanych projektów	2021-2027
	Profilaktyka uzależnień dzieci i młodzieży szkolnej m.in. alkohol, narkotyki, środki zmieniające świadomość, cyberprzemoc	GKRPA, placówki oświatowe, PCPR, Policja, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, budżet państwa, środki pomocowe UE, inne	- liczba zorganizowanych akcji/prelekcji/pogadanek, - liczba uczestników - liczba realizowanych programów/ konkursów profilaktycznych	2021-2027
	Organizowanie prac społecznie-użytecznych, staży zawodowych, prac interwencyjnych i robót publicznych	PUP,M-GOPS, UG,\przedsiębiorcy	Budżet gminy, budżet państwa, środki pomocowe UE, inne	- liczba osób bezrobotnych zatrudnionych w ramach wymienionych prac	2021-2027
	Uzyskanie lub podwyższanie kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych poprzez	PUP,M-GOPS, UG, organizacje	Budżet gminy, budżet państwa,	- liczba zorganizowanych kursów/szkoleń,	2021-2027

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

1.4 Podjęmowanie działań służących ograniczeniu skali bezrobocia, ubóstwa i bezdomności	kursy i szkolenia zawodowe,	pozarządowe	środki pomocowe UE, inne	- liczba osób bezrobotnych uczestniczących w kursach/szkoleniach	
	Wspieranie osób i rodzin w zakresie zabezpieczenia potrzeb mieszkaniowych, m.in. poprzez system dodatków mieszkaniowych	M-GOPS, UG, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, budżet państwa, środki pomocowe UE, inne	- liczba osób otrzymująca dodatki mieszkaniowe, - liczba wypłaconych świadczeń, - liczba realizowanych programów/ projektów zabezpieczających potrzeby mieszkaniowe, - liczba osób/rodzin uczestniczących w tych programach/projektach	2021-2027
	Systematyczne monitorowanie w Gminie problemu bezdomności	M-GOPS, Policja, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, budżet państwa, środki pomocowe UE, inne	- liczba osób bezdomnych na terenie gminy	2021-2027
	Zabezpieczenie pomocy doraźnej osobom bezdomnym	M-GOPS, UM, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, budżet państwa, środki pomocowe UE, inne	- liczba osób bezdomnych korzystająca z wsparcia, - liczba udzielonych świadczeń	2021-2027

Cel strategiczny 2: Wspieranie działań służących poprawie jakości życia osób w wieku senioralnym i osobom niepełnosprawnym

Cel operacyjny	Kierunki niezbędnych działań	Realizatorzy	Budżet	Wskaźnik realizacji działań	Harmonogram realizacji
2.1 Zapewnienie seniorom i osobom niepełnosprawnym odpowiednich warunków do życia	Wspieranie rodzin, w których żyją osoby starsze, niepełnosprawne w działaniach zmierzających do zaspokojenia ich potrzeb i utrzymanie ich w środowisku zamieszkania	M-GOPS, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, budżet państwa, środki pomocowe UE, inne	- liczba rodzin, w których żyją osoby starsze	2021-2027
	Rozwijanie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych odpowiednich do potrzeb w miejscu zamieszkania	M-GOPS, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, budżet państwa, środki pomocowe UE, inne	- liczba świadczonych usług opiekuńczych - liczba beneficjentów usług opiekuńczych	2021-2027
	Organizacja działalności wolontariatu na rzecz osób starszych	M-GOPS, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, budżet państwa, środki	- liczba wolontariuszy działających na rzecz osób starszych.	2021-2027

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

			pomocowe UE, inne		
	Kierowanie do placówek osób wymagających całodobowej opieki	M-GOPS, służba zdrowia	Budżet gminy, budżet państwa, środki pomocowe UE, inne	- liczba osób skierowanych do placówek	2021-2027
	Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych.	PUP, UM, M-GOPS, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, budżet państwa, środki pomocowe UE, inne	- liczba osób niepełnosprawnych zatrudnionych	2021-2027
2.2 Rozwój systemu poza instytucjonalnego na rzecz seniorów i osób niepełnosprawnych	Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do rehabilitacji	M-GOPS, PCPR, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, budżet państwa, środki pomocowe UE, inne	- liczba osób korzystających z rehabilitacji	2021-2027
	Wspieranie działalności Klubu Seniora	M-GOPS, UM	Budżet gminy, budżet państwa, środki pomocowe UE, inne	- liczba osób uczestniczących w spotkaniach Klubów Seniora, - rodzaj udzielonego wsparcia,	2021-2027
	Utworzenie domu dziennego lub/i całodobowego pobytu dla osób starszych	M-GOPS, UM, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, budżet państwa, środki pomocowe UE, inne	- liczba miejsc w DDP/CDP dla osób starszych	2021-2027
	Tworzenie środowiskowych form pomocy osobom niepełnosprawnym m.in. ŚDS, COM	M-GOPS, UM, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, budżet państwa, środki pomocowe UE, inne	- liczba miejsc w placówkach dla osób niepełnosprawnych	2021-2027

Cel strategiczny 3: Rozwój i profesjonalizacja służb społecznych

Cel operacyjny	Kierunki niezbędnych działań	Realizatorzy	Budżet	Wskaźnik realizacji działań	Harmonogram realizacji
	Doskonalenie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy w Rodzinie	M-GOPS, UM, GKRPA, Policja	Budżet gminy, budżet państwa, środki pomocowe UE, inne	- liczba posiedzeń zespołu, - liczba posiedzeń grup roboczych	2021-2027

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

3.1 Doksztalcanie kadr instytucji pomocy społecznej	Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie	M-GOPS, GKRPA, ZI, Policja, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, budżet państwa, środki pomocowe UE, inne	- liczba szkoleń, - liczba osób szkolonych	2021-2027
	Umożliwianie pracownikom instytucji pomocy społecznej możliwości podnoszenia kwalifikacji i superwizji	M-GOPS, UM, ZI, JST, organizacje pozarządowe, firmy szkoleniowe	Budżet gminy, budżet państwa, środki pomocowe UE, inne	- liczba pracowników uczestniczących w kursach i szkoleniach podnoszących kwalifikacje	2021-2027
3.2 Rozwój gminnego systemu wspierania osób i rodziny	Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie ograniczania skali bezrobocia	PUP, M-GOPS, UM, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy	Budżet gminy, budżet państwa, środki pomocowe UE, inne	- liczba zawartych porozumień/umów	2021-2027
	Współdziałanie z organizacjami pozarządowymi	M-GOPS, UM, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, budżet państwa, środki pomocowe UE, inne	- liczba wspólnych działań	2021-2027
	Przystępowanie do rządowych programów wspierania osób i rodziny .	M-GOPS, UM organizacje pozarządowe	Budżet gminy, budżet państwa, środki pomocowe UE, inne	- liczba realizowanych programów/ projektów	2021-2027

III. CZĘŚĆ WDROŻENIOWA

7. Ramy finansowe strategii

Budżet na realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021 – 2027 szacowano w okresach rocznych, stosownie do obowiązujących w tym obszarze przepisów prawa. Zakłada się, że wydatki na realizację celów strategicznych oscylować będą corocznie w granicach zbliżonych do wydatków planowanych na rok 2021

Tabela 31. Ramy finansowe Strategii na lata 2021-2027

2021r.	2022r..	2023r.	2024r.	2025r.	2026r.	2027r.
14.372.353zł	14.730.586zł	15.098.851zł	15.476.322zł	15.863.230zł	16.259.811zł	16.666.306zł

Źródło: Dane własne M-GOPS w Białym Borze

Do przygotowania ram finansowych Strategii wykorzystano prognozowaną w budżecie Gminy Biały Bór wielkość wydatków w pomocy społecznej oraz w innych obszarach polityki

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

społecznej. W prognozie na lata 2021-2027 zastosowano średnią wzrostu 2,5% w skali roku wydatków na pomoc społeczną.

Finansowanie działań przewidzianych do realizacji w okresie obowiązywania Strategii zależeć będzie w dużym stopniu od możliwości pozyskania środków zewnętrznych. Dofinansowanie takie z reguły odbywa się w trybie konkursowym nie dającym gwarancji otrzymania wnioskowanej kwoty, pewności uruchomienia procedury konkursowej w kolejnych latach oraz niesie ryzyko zmiennych warunków i kryteriów uczestnictwa.

Wpływ na koszty realizacji wybranych działań i ich pożądaną skalę będą mieć także inne regulacje ustawowe z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej. Część działań istotnych dla realizacji Strategii finansowany jest z pominięciem budżetu Gminy Biały Bór.

Zawarte w dokumencie Strategii wartości finansowe mają charakter szacunkowy i będą musiały być w trakcie jej realizacji potwierdzane w uchwałach budżetowych na kolejne lata i wieloletnich prognozach finansowych. Wydatki ponoszone na cele społeczne ogółem, stanowią w budżecie gminy jedną ze znaczniejszych pozycji. Prognozuje się, iż na przestrzeni lat 2021-2027 ich udział w wydatkach budżetowych ogółem będzie rosnąć. Źródłami finansowania Strategii będą:

- środki finansowe z budżetu samorządu,
- środki finansowe z funduszy zewnętrznych, w tym rządowych, pozarządowych, programów celowych i funduszy unijnych,
- środki zaangażowane w partnerstwo publiczno-prawne.

8. Zarządzanie realizacją strategii

8.1 Wdrażanie strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027 obejmuje zasięgiem czasowym okres siedmiu lat i zakłada ciągłość w realizacji wytyczonych kierunków działań z zachowaniem wymogu wprowadzania niezbędnych zmian dostosowawczych, wynikających z aktualnej sytuacji ekonomicznej i społecznej w kolejnych latach.

Cele strategiczne wyznaczone w niniejszym opracowaniu dotyczą najistotniejszych problemów występujących na terenie gminy mianowicie: problematyki osób w podeszłym wieku, problemów opiekuńczo – wychowawczych, bezrobocia, ubóstwa, niepełnosprawnych, uzależnionych, bezdomnych, i innych zagrożonych marginalizacją. Zasadniczymi narzędziami realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będą gminne programy

Realizacja określonych celów determinuje konieczność zaangażowania możliwych jak największych zasobów państwowych, regionalnych czy lokalnych. Rozwijanie i utrzymywanie systemu pomocy wymaga zintegrowanych działań wszelkich podmiotów, w tym organizacji pozarządowych, grup sąsiedzkich, rodzin, wolontariuszy. Samopomoc i samoorganizacja obywateli jest często bardziej efektywna niż interwencja instytucji publicznych.

8.2 Monitoring i ewaluacja

W procesie planowania strategicznego niezbędnym elementem jest monitorowanie, które pozwala stwierdzić, czy wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany. Polega ono na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już zadań, a jego celem jest zapewnienie zgodności realizacji zapisów strategicznych z wcześniejszymi założeniami. Monitorowanie dostarcza również danych i informacji pozwalających na przeprowadzenie ewaluacji, która z kolei dotyczy oceny jakości realizacji zapisów strategicznych w stosunku do wcześniejszych założeń. Jej celem jest stałe ulepszanie skuteczności i efektywności działań podejmowanych w oparciu o zapisy strategiczne.

Wdrażanie strategii monitorowane będzie na bieżąco przez realizatorów merytorycznych poszczególnych zadań. Informacja nt. realizacji strategii oraz osiągniętych efektów przygotowywana będzie przez jednostkę właściwą ds. pomocy społecznej w formie sprawozdań rocznych. Raport roczny zawierać będzie również propozycje nowych rozwiązań bądź modyfikację dotychczasowych działań stosownie do zmieniających się potrzeb.

8.3 Zmiany w strategii

Wobec potencjalnych zmian zarówno w wymiarze ogólnokrajowym, regionalnym i lokalnym, spowodowanych czynnikami zewnętrznymi i wewnętrznymi, niniejsza strategia może ulec pewnym zmianom bądź uzupełnieniom w drodze stosownej Uchwały Rady Miejskiej w Białym Borze.

W szczególności przedmiotowa Strategia może zostać zmieniona czy uzupełniona na wniosek Burmistrza Białego Boru lub Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej. Przestankami do wprowadzenia zmian mogą być wnioski lub sugestie funkcjonujących w Gminie organizacji społecznych, podmiotów gospodarczych lub poszczególnych mieszkańców.

9. Załączniki

Ankieta - Wypracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Szanowni Państwo,

w związku z przystąpieniem do opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Biały Bór na lata 2021-2027 zwracamy się z uprzejmą prośbą o udzielenie rzetelnych i wyczerpujących odpowiedzi na pytania zawarte w niniejszej ankiecie. Ma ona charakter anonimowy i służy poznaniu Państwa opinii na temat problemów społecznych występujących na terenie naszej Gminy. Państwa ocena pomoże zdiagnozować najważniejsze problemy społeczne oraz określić najefektywniejsze sposoby ich rozwiązywania bądź minimalizacji. Dziękujemy uprzejmie za wszystkie odpowiedzi i sugestie oraz czas poświęcony na wypełnienie ankiety.

1. Jakie problemy w Pani/Pana opinii najczęściej dotyczą mieszkańców Gminy? Zaznacz kilka odpowiedzi.

Ubóstwo	
Bezrobocie	
Bezdomność	
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, zaniedbanie dzieci	
Rozpad więzi rodzinnych, samotne wychowywanie dzieci	
Sieroctwo społeczne	
Alkoholizm	
Narkomania	
Przemoc w rodzinie	
Problemy związane ze starzeniem się	
Długotrwała lub ciężka choroba	
Niepełnosprawność	
Złe warunki mieszkaniowe	
Przestępczość	
Zdarzenia losowe	
Inny problem (jaki?): -----	

2. Jakim zdaniem Pani/Pana są przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców miasta? Zaznacz kilka odpowiedzi.

Brak pracy	
Dziedziczenie ubóstwa	

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

Niechęć do pracy	
Wyuczona bezradność	
Brak wykształcenia	
Rozpad rodziny	
Wielodzietność	
Brak wsparcia ze strony najbliższych	
Niepełnosprawność , długotrwała choroba	
Uzależnienia	
Inne (jakie?): -----	

3. Jakie grupy zdaniem Pani/Pana są zagrożone wykluczeniem społecznym w Gminie? Zaznacz kilka odpowiedzi

Rodziny i osoby o niskim statusie materialnym	
Rodziny i osoby zmagające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, w tym rodziny wielodzietne i niepełne	
Osoby samotnie wychowujące dzieci	
Rodziny i osoby dotknięte problemami uzależnień	
Rodziny zmagające się problemem przemocy domowej	
Osoby starsze i samotne	
Osoby niepełnosprawne i ich rodziny	
Osoby bezdomne	
Rodziny i osoby mające problemy mieszkaniowe	
Dzieci i młodzież	
Osoby opuszczające zakłady karne	
Inna grupa (jaka?): -----	

4. Jaki jest Pani/Pana zdaniem poziom bezrobocia w Gminie ? Zaznacz tylko jedną odpowiedź

Wysoki	
Raczej wysoki	
Przeciętny	
Raczej niski	
Niski	
Nie mam zdania	

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

5. Jakiego Pana/Pani zdaniem są główne powody bezrobocia w Gminie? Zaznacz kilka odpowiedzi

Trudna sytuacja na lokalnym rynku pracy	
Niechęć do podjęcia pracy	
Brak zakładów pracy	
Brak odpowiednich kwalifikacji	
Uzależnienia	
Brak opieki nad dziećmi	
Inne (jakie?): -----	

6. Jakiego Pana/Pani zdaniem należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych na terenie Gminy? Zaznacz kilka odpowiedzi

Zwiększenie liczby prac społecznie użytecznych, interwencyjnych i robót publicznych	
Korzystniejsze warunki do założenia własnej działalności	
Zwiększanie aktywności w poszukiwaniu pracy	
Szkolenia dotyczące możliwości podwyższenia kwalifikacji zawodowych	
Współpraca z PUP	
Inne (jakie?): -----	

7. Jaka Pana/Pani zdaniem jest skala problemu bezdomności w mieście? Zaznacz tylko jedną odpowiedź.

Wysoka	
Średnia	
Niska	
Problem bezdomności nie występuje	
Trudno powiedzieć	

8. Jakiego Pana/Pani zdaniem są przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w mieście? Zaznacz kilka odpowiedzi

Niski poziom umiejętności wychowawczych	
Ubóstwo	
Uzależnienia	
Przemoc w rodzinie	
Niepełnosprawność, długotrwała choroba	
Wielodzietność	
Samotne rodzicielstwo	

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

Inne (jakie?):

9. Jakie działania należy prowadzić w rodzinach zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi? Zaznacz kilka odpowiedzi.

Szersza oferta spędzania czasu wolnego dla rodzin	
System ulg w usługach gminnych dla rodzin wielodzietnych	
Pomoc asystenta rodziny	
Rozwój poradnictwa specjalistycznego dla rodzin	
Inne (jakie?):	

10. Na jakie według Pani/Pana negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież ? Zaznacz kilka odpowiedzi

Zaniedbanie wychowawcze ze strony rodziców	
Zaniedbania socjalne (np. niedożywienie)	
Sięganie po substancje uzależniające (np. alkohol, narkotyki, dopalacze)	
Agresja i przemoc	
Demoralizacja	
Przestępczość, wandalizm, chuligaństwo	
Uzależnienie od sieci Internet	
Brak pozytywnych wzorców i autorytetów	
Bezproduktywne spędzanie czasu wolnego	
Inne (jakie?):	

11. Czy w Pani/Pana najbliższym otoczeniu występuje zjawisko przemocy w rodzinie? Zaznacz tylko jedną odpowiedź.

Znam takie przypadki	
Słyszałem(-am) o takich przypadkach	
Nie znam takich przypadków	
Nie słyszałem(-am) o takich przypadkach	

12. Jakie są według Pana/Pani przyczyny przemocy domowej? Zaznacz kilka odpowiedzi

Brak pracy	
Zazdrość	
Uzależnienia	
Nieumiejętność radzenia sobie z problemami wychowawczymi	
Wzorce pokoleniowe przemocy	

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

Choroba psychiczna	
Inne (jakie?):	

13. Jakie działania Pana/Pani zdaniem byłyby najskuteczniejsze wobec ofiar przemocy domowej? Zaznacz kilka odpowiedzi.

Zwiększenie dostępności poradnictwa prawnego i psychologicznego	
Organizowanie ogólnodostępnych akcji społecznych	
Leczenie uzależnień	
Rozpowszechnianie informacji o instytucjach udzielających pomocy	
Uczestnictwo w grupach wsparcia	
Inne (jakie?):	

14. Jakie problemy w Pani/Pana opinii dotyczą najczęściej osób starszych? Zaznacz kilka odpowiedzi.

Problemy finansowe	
Samotność	
Niepełnosprawność	
Choroby wieku podeszłego	
Brak wsparcia ze strony rodziny	
Bariery architektoniczne	
Brak odpowiedniej opieki medycznej	
Ograniczona oferta spędzania czasu wolnego	
Inne (jakie?):	

15. Jakie działania umożliwiłyby osobom starszym pełniejszy udział w życiu społecznym na terenie Gminy? Zaznacz kilka odpowiedzi

Profilaktyka zdrowotna dla osób starszych	
Zwiększenie dostępu do opieki medycznej, rehabilitacji i pomocy społecznej	
Organizowanie imprez dla seniorów	
Uwrażliwianie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych	
Rozszerzenie wolontariatu wobec osób starszych	
Inne (jakie?):	

16. Jakim zdaniem Pani/Pana są przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców Gminy? Zaznacz kilka odpowiedzi.

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

Bezrobocie, utrata pracy	
Niezaradność życiowa	
Konflikt w rodzinie, rozpad rodziny	
Indywidualne skłonności do popadania w nałogi	
Wzorce społeczne	
Dostępność środków psychoaktywnych	
Inne (jakie?): -----	

17. Czy w Pani/Pana ocenie ilość nietrzeźwych mieszkańców miasta? Zaznacz tylko jedną odpowiedź.

Zmniejsza się	
Jest stała	
Nieznacznie wzrasta	
Znacznie wzrasta	

18. Czy w Pani/Pana ocenie ilość nietrzeźwej młodzieży szkolnej? Zaznacz tylko jedną odpowiedź

Zmniejsza się	
Jest stała	
Nieznacznie wzrasta	
Znacznie wzrasta	

19. Czy była/ł Pani /Pan świadkiem sprzedaży alkoholu osobom nieletnim? Zaznacz tylko jedną odpowiedź

Tak	
Nie	
Nie pamiętam	

20. Czy w Pani/Pana najbliższym otoczeniu występuje zjawisko nadużywania alkoholu? Zaznacz kilka odpowiedzi

Tak, dotyczy dorosłych	
Tak, dotyczy młodzieży szkolnej	
Słyszałam(em) o takich przypadkach, dotyczących dorosłych	
Słyszałam(em) o takich przypadkach, dotyczących młodzieży szkolnej	
Nie znam takich przypadków	
Nie słyszałam(em) o takich przypadkach	

21. Jakich problemów w Pani/Pana zdaniem najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne w Gminie? Zaznacz kilka odpowiedzi

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

Bariery architektoniczne	
Utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych	
Problemy finansowe	
Brak odpowiednich ofert pracy	
Ubóstwo	
Izolacja społeczna	
Niski poziom akceptacji społecznej	
Problemy psychologiczne	
Inne (jakie?): -----	

22. Jakie działania ułatwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym na terenie Gminy? Zaznacz kilka odpowiedzi

Większa liczba ofert pracy	
Likwidacja barier architektonicznych	
Zapewnienie wczesnej diagnostyki medycznej	
Zapewnienie równych szans w dostępie do edukacji, kultury i sportu	
Utworzenie bezpłatnego punktu wypożyczania sprzętu rehabilitacyjnego	
Zapewnienie większego dostępu do usług opiekuńczych	
Uświadomienie społeczeństwa o niepełnosprawności	
Inne (jakie?): -----	

23. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w w Gminie Biały Bór? Zaznacz tylko jedną odpowiedź

Tak	
Raczej tak	
Raczej nie	
Nie	
Trudno powiedzieć	

24. Jakie problemy społeczne w obszarze bezpieczeństwa uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie Gminy? Zaznacz kilka odpowiedzi

Częste włamania i kradzieże	
Częste napady, rozboje	
Niewystarczająca liczba patroli policyjnych	
Osoby spożywające alkohol w miejscach publicznych	
Przemoc w rodzinie	
Zagrożenia na drodze (piractwo drogowe, nietrzeźwi kierowcy)	
Inne (jakie?):	

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

25. Jakie problemy społeczne w obszarze edukacji uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie miasta? Zaznacz kilka odpowiedzi

Brak placówek opieki nad dziećmi do lat 3 (żłobki, kluby dziecięce)	
Ograniczony dostęp do placówek wychowania przedszkolnego	
Niedostateczne wsparcie psychologiczno - pedagogiczne	
Brak stołówek szkolnych	
Inne (jakie?): -----	

26. Jakie problemy społeczne w obszarze sportu i kultury uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie Gminy? Zaznacz kilka odpowiedzi

Brak organizacji pozarządowych inspirujących działalność kulturalną i sportową	
Niewystarczająca ilość bądź zły stan techniczny infrastruktury sportowej	
Niewystarczająca ilość instytucji kultury	
Niewykorzystany potencjał uzdolnionej i utalentowanej młodzieży	
Zbyt mało imprez i wydarzeń środowiskowych (jakich?): -----	

27. Jakie według Pana/Pani instytucje działające na terenie gminy bądź obejmujące zasięgiem działania jej mieszkańców mogą w największym stopniu przyczynić się do zniwelowania lokalnych problemów społecznych? Zaznacz kilka odpowiedzi

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	
Powiatowy Urząd Pracy	
Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna	
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	
Urząd Miejski	
Inne (jakie?): -----	

METRYCZKA

Płeć. Zaznacz tylko jedną odpowiedź

Kobieta	
Mężczyzna	

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

Wiek. Zaznacz tylko jedną odpowiedź

Do 18 lat	
19 - 34 lata	
35 - 50 lata	
51 - 64 lat	
65 i więcej	

Wykształcenie. Zaznacz tylko jedną odpowiedź

Podstawowe	
Gimnazjalne	
Zasadnicze zawodowe	
Średnie	
Wyższe	

10. Spis tabel i wykresów

10.1 Tabele

Tabela 1. Sytuacja demograficzna Gminy Biały Bór w latach 2017-2019.....	7
Tabela 2. Sytuacja demograficzna wg płci w podziale miasto/wieś w latach 2017-2019	8
Tabela 3. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Biały Bór w latach 2017-2019.....	8
Tabela 4. Przyrost naturalny w Gminie Biały Bór w latach 2017-2019.....	8
Tabela 5. Struktura urodzeń żywych wg płci w Gminie Biały Bór w latach 2017-2019.....	9
Tabela 6. Migracje na terenie Gminy Biały Bór w latach 2017 - 2019.....	9
Tabela 7. Bilans migracji wewnętrznych i zagranicznych w Gminie Biały Bór w latach 2017-2019.....	9
Tabela 8. Struktura działalności gospodarczych w Gminie Biały Bór w latach 2017-2019.....	10
Tabela 9. Rozwój działalności gospodarczych w Gminie Biały Bór w latach 2017-2019	10
Tabela 10. Poziom bezrobocia na rynku lokalnym w latach 2017-2019.....	11
Tabela 11. Poziom bezrobocia wg płci w Gminie Biały Bór w latach 2017-2019.....	12
Tabela 12. Poziom bezrobocia z uwagi na wiek osób bezrobotnych w Gminie Biały Bór w latach 2017-2019.....	12
Tabela 13. Liczba osób w placówkach oświatowo-wychowawczych w roku szkolnym 2019/2020...	15
Tabela 14. Wykaz organizacji społecznych działających na terenie Gminy Biały Bór w 2019r.....	19
Tabela 15. Liczba osób i rodzin w Gminie Biały Bór, którym przyznano pomoc i wsparcie w latach 2017-2019.....	21
Tabela 16. Liczba osób korzystająca ze świadczeń pomocy społecznej w Gminie Biały Bór w latach 2017-2019.....	21
Tabela 17. Przyczyny przyznawania pomocy społecznej w Gminie Biały Bór w latach 2017-2019 ..	22
Tabela 18. Rodzaje i formy przyznawanej pomocy społecznej w Gminie Biały Bór w latach 2017 - 2019.....	23
Tabela 19. Rodziny objęte współpracą z asystentem rodziny w latach 2017 - 2019	28
Tabela 20. Dzieci w pieczy zastępczej w latach 2017 - 2019.....	29

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Biały Bór na lata 2021-2027.

Tabela 21. Dzieci z posiadanym orzeczeniem o niepełnosprawności w latach 2017-2019	31
Tabela 22. Realizacja świadczeń rodzinnych w latach 2019r.....	33
Tabela 23. Liczba uczniów otrzymująca pomoc materialną w Gminie Biały Bór w latach 2017-2019	35
Tabela 24. Przyznanie nagród Burmistrza Białego Boru.....	36
Tabela 25. Liczba lokali mieszkalnych gminnych.....	36
Tabela 26. Realizacja dodatków mieszkaniowych w Gminie Biały Bór w latach 2017 – 2019	37
Tabela 27. Liczba prowadzonych postępowań w gminie Biały Bór w latach 2017-2019	38
Tabela 28. Liczba założonych Niebieskich Kart w Gminie Biały Bór w latach 2017-2019	41
Tabela 29. Liczba osób pokrzywdzonych podczas przemocy domowej w Gminie Biały Bór w latach 2017-2019.....	41
Tabela 30. Analiza SWOT.....	44
Tabela 31. Ramy finansowe Strategii na lata 2021-2027.....	53

10.2 Wykresy

Wykres 1. Liczba rodzin korzystająca z pomocy społecznej z powodu ubóstwa.....	25
Wykres 2. Liczba rodzin korzystająca z pomocy społecznej z powodu bezrobocia.....	26
Wykres 3. Liczba rodzin z dysfunkcją bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstw domowych korzystające z pomocy społecznej w latach 2017-2019.....	28
Wykres 4. Liczba rodzin korzystająca z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności i długotrwałej choroby w latach 2017 – 2019.....	30
Wykres 5. Liczba rodzin korzystająca z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub uciążliwej choroby w latach 2017 – 2019.....	32